

RAPPORT

2026

FORSKNINGSKARTLEGGING

Kompetanse i skolen for å avdekke, undersøke og følge opp skolefravær: en kartleggingsoversikt supplert med intervjudata

Utgitt av	Folkehelseinstituttet Område for helsetjenester
Tittel	Kompetanse i skolen for å avdekke, undersøke og følge opp skolefravær: en kartleggingsoversikt supplert med intervjudata
English title	Competence in schools to identify, investigate and follow up school absenteeism: a scoping review supplemented with interview data
Ansvarlig	Guri Rørtveit, direktør
Forfattere	Christine Hillestad Hestevik (Folkehelseinstituttet) Lars Jørn Langøien (Folkehelseinstituttet) Kjersti Velde Helgøy (Kunnskapssenteret for utdanning) Tiril Cecile Borge (Folkehelseinstituttet)
ISBN	978-82-8406-561-8
Publikasjonstype	Forskningskartlegging
Antall sider	50 (73 inklusiv vedlegg)
Oppdragsgiver	Utdanningsdirektoratet
Emneord(MeSH)	Absenteeism; Student Dropouts; Competence
Sitering	Hestevik CH, Langøien LJ, Helgøy KV, Borge TC. Kompetanse i skolen for å avdekke, undersøke og følge opp skolefravær: en kartleggingsoversikt supplert med intervjudata [Competence in schools to identify, investigate, and follow up school absenteeism: a scoping review supplemented with interview data] –2026. Oslo: Folkehelseinstituttet, 2026.

Innhold

INNHold	3
HOVEDBUDSKAP	5
SAMMENDRAG	6
KEY MESSAGES	9
EXECUTIVE SUMMARY	10
FORORD	13
INNLEDNING	14
Beskrivelse av problemet/tematikken	14
Hvorfor det er viktig å utføre denne kartleggingsoversikten med supplerende intervjudata	16
Formål og problemstilling	16
METODE	17
Beskrivelse av fremgangsmåte for kartleggingsoversikten	18
Prosjektplan	19
Inklusjonskriterier	19
Litteratursøk	21
Utvelging av litteratur (screening)	21
Vurdering av metodisk kvalitet	22
Uthenting av data	22
Kartlegging av kunnskapsgrunnlaget	23
Fremgangsmåte for de kvalitative intervjuene	23
RESULTATER	25
Resultater av litteratursøket og utvelgelse av studier	25
Beskrivelse av de inkluderte studiene	26
Funn fra de kvalitative intervjuene	39
DISKUSJON	41
Hovedfunn	41
Er kunnskapsgrunnlaget dekkende, pålitelig og anvendelig?	42
Styrker og svakheter ved studien	43
Resultatenes betydning for praksis	44
Kunnskapshull	45

KONKLUSJON	46
REFERANSER	47
VEDLEGG 1: SØKESTRATEGI	51
Søk etter systematiske oversikter	51
Søk etter primærstudier	55
VEDLEGG 2: BRUK AV KUNSTIG INTELLIGENS	58
Vurdering av referanser for inklusjon	58
Utarbeidelse av oppsummeringen	58
Ordforklaringer	59
VEDLEGG 3: STUDIENES METODISKE KVALITET	60
VEDLEGG 4: OVERSIKT OVER EKSKLUDERTE STUDIER ETTER FULLTEKSTGJENNOMGANG (N=66)	66
VEDLEGG 5: OVERSIKT OVER PHD AVHANDLINGER FRA USA MED AKTUELL TEMATIKK (N=13)	72

Hovedbudskap

Skolefravær er et sammensatt problem og effektiv håndtering av skolefravær krever kompetanse på flere fagområder. Formålet med vår studie var å utforske hvilken kompetanse som etterspørres eller har dokumentert betydning i arbeidet med å avdekke, undersøke og følge opp skolefravær.

Vi utførte en kartleggingsoversikt og supplerte med intervjudata. Vi gjorde systematiske litteratursøk, gjennomgikk referansene, vurderte studienes metodiske kvalitet og oppsummerte funnene narrativt. Vi samlet og inkluderte intervjudata av ansatte i skole- og oppvekstsektoren i Norge, og analyserte intervjuene ved hjelp av tematisk analyse. Vi inkluderte fem systematiske oversikter og 30 primærstudier, og data fra 13 intervjuer (med 27 informanter). I forskningslitteraturen fremstod særlig følgende kompetanseområder som viktige:

- relasjonell og kommunikativ kompetanse, kompetanse om skolefravær og om elevers fysiske og psykiske helse
 - kompetanse i tilrettelegging av skolehverdag og pedagogisk praksis, klasseledelse og kulturell forsåelse
 - samhandlingskompetanse samt felles struktur og systemforståelse i oppfølgingen av elever med fravær
- Funnene fra intervjuene understøttet i stor grad mønstrene i forskningslitteraturen, men viste i tillegg at norske skoleansatte etterspør økt kompetanse i regelverk og større trygghet i juridiske vurderinger.

Samlet tyder funnene på at arbeid med skolefravær krever kompetanse på flere fagområder og nivåer, inkludert relasjonelt, faglig og organisatorisk. Samtidig er det behov for mer forskning på hvilke kompetanseutviklende tiltak som best kan forebygge og redusere skolefravær.

Tittel:

Kompetanse i skolen for å avdekke, undersøke og følge opp skolefravær: en kartleggingsoversikt supplert med intervjudata

Hvem står bak denne publikasjonen?

Folkehelseinstituttet og Kunnskapssenter for Utdanning, på oppdrag fra Utdanningsdirektoratet

Når ble litteratursøket avsluttet?

November 2025

Fagfellevurdering:

Ingeborg B. Lidal, forsker, FHI
Elaine Munthe, professor, KSU
Ida Kjeøy, forsker, FAFO

Godkjent av:

Rigmor C. Berg, avdelingsdirektør, FHI
Hilde Risstad, fagdirektør, FHI

Sammendrag

Innledning

Skolefravær er et økende og sammensatt problem som har betydning både for den enkelte elev, familiene deres og for samfunnet. Selv om alle barn og unge har rett til opplæring ifølge *Opplæringslova* (Lov om grunnskoleopplæringa og den videregående opplæringa), viser nyere tall at fraværet i både ungdomsskolen og videregående skole har økt de siste årene. Vedvarende fravær kan få alvorlige konsekvenser, blant annet i form av redusert læringsutbytte, psykososiale utfordringer og økt risiko for marginalisering. Samtidig tydeliggjør *Opplæringslova* at kommuner og fylkeskommuner har plikt til å følge opp elevers fravær fra første dag.

For å forebygge og håndtere skolefravær er det viktig at ansatte i skolen har relevant kompetanse. Dette gjelder kunnskap om årsaker til fravær, ferdigheter i tidlig identifisering og oppfølging, og holdninger som fremmer forståelse, inkludering og samarbeid. Forskning viser at skolefravær bør møtes med en helhetlig og koordinert tilnærming, og at manglende kompetanse kan føre til at elever ikke får riktig hjelp til riktig tid.

Formål og problemstillinger

Formålet med studien er å kartlegge og beskrive forskning om skoleansattes kompetanse – forstått som kunnskap, ferdigheter og holdninger – som etterspørres av elever, foresatte og ansatte, eller som har dokumentert sammenheng med arbeidet med å oppdage, avdekke og følge opp skolefravær i grunnskolen og videregående opplæring. Vi hadde følgende problemstillinger:

1. Hva finnes av forskning om kompetanse hos skoleledelse, pedagoger og andre ansatte i skolen, PP-tjenesten og skolehelsetjeneste i arbeidet med å avdekke, undersøke og følge opp skolefravær?
2. Hvilke kompetanseområder fremheves/etterspørres?
3. Hvilke erfaringer og perspektiver har ansatte i skole- og oppvekstsektoren i et utvalg norske kommuner, på hvilken kompetanse som etterspørres eller har betydning i arbeidet med å avdekke, undersøke og følge opp skolefravær?

Metode

Vi utførte en kartleggingsoversikt av systematiske oversikter og primærstudier i tråd med metodiske prinsipper som skissert i metodeveiledere. Vi gjennomførte systematiske søk i flere databaser. Referanser ble først vurdert på tittel- og

sammendragsnivå, før to forskere vurderte relevante fulltekster uavhengig av hverandre. Vi brukte maskinlæring som hjelpemiddel slik at vurderingene våre av referanser på tittel og sammendragsnivå gikk effektivt. Metodisk kvalitet ble vurdert med passende sjekklister for hvert studiedesign; vurderingene ble kalibrert mellom forskere. Vi gjorde ingen metasynteser eller GRADE-vurderinger. Videre benyttet vi data fra 13 kvalitative intervjuer, med 27 norske ansatte i skole- og oppvekstsektoren, for å undersøke hvilke kompetanseområder de vurderte som viktige i arbeidet med å avdekke, undersøke og følge opp skolefravær. Intervjuene ble analysert ved hjelp av tematisk analyse.

Resultater

Vi inkluderte 35 publikasjoner, hvorav fem var systematiske oversikter og 30 var primærstudier. De fleste studiene hadde et kvalitativt design og var gjennomført i Europa, inkludert flere i Norden og Norge. Studiene undersøkte ulike former for skolefravær, som skolevegring, skulk, medisinsk begrunnet fravær. Funnene fra denne kartleggingsoversikten og de kvalitative intervjuene viser at arbeid med skolefravær krever bred og sammensatt kompetanse.

Samlet peker de inkluderte studiene på et relativt tydelig og felles sett av kompetanser som er nødvendige for å avdekke, undersøke og følge opp skolefravær.

Kompetanseområdene som ble ansett som viktige var relasjonell kompetanse, kompetanse om skolefraværspromatikk, samt kompetanse om elevers psykiske og fysiske helsebehov, og hvordan disse kan henge sammen med fravær. Det ble videre pekt på et behov for kompetanse i hvordan en kunne tilrettelegge skolehverdagen og pedagogisk praksis. Videre fremheves betydningen av samhandlingskompetanse, som inkluderte å planlegge og følge opp tiltak i tråd med skolens og kommunens systemer, tverrfaglig samarbeid, rolleavklaring og felles rutiner, samt deling av kunnskap og erfaringer. Kulturell kompetanse og en støttende og inkluderende tilnærming til klasseledelse (didaktisk kompetanse) fremsto også som viktig for å forebygge og håndtere skolefravær.

Funnene fra intervjuene med ansatte i norske kommuner ser i stor grad ut til å understøtte mønstrene i forskningslitteraturen. Informantene fremhevet særlig relasjonell kompetanse, klasseledelse, psykisk helse, systemforståelse og kompetanse knyttet til mobbing, sosiale dynamikker og atferdsutfordringer. I intervjuene kom det i tillegg frem at norske skoleansatte etterspør økt kompetanse i regelverk, og trygghet i juridiske vurderinger.

Diskusjon og konklusjon

Resultatene fra kartleggingsoversikten og intervjuene peker samlet på at arbeid med skolefravær krever bred kompetanse, der relasjonell kompetanse, kompetanse om psykisk helse og fraværspromatikk, forståelse for regelverk, systematisk oppfølging og tverrfaglig samarbeid fremstår som særlig viktig. Samsvaret mellom funn fra forskningslitteraturen og funnene fra intervjuene understøtter resultatene.

Kartleggingsoversikten har flere styrker, blant annet et systematisk og omfattende litteratursøk, uavhengig relevansvurdering av studier og inkludering av både kvalitative og kvantitative design. At metodisk kvalitet er vurdert for alle de inkluderte studiene, bidrar til økt transparens. Samtidig har kartleggingen noen svakheter. Relevante studier kan ha blitt oversett dersom de brukte andre begreper for kompetanse eller skolefravær enn dem som inngikk i søkestrategien. Det kan også antas at relevante studier i søket ikke ble inkludert fordi vi avsluttet gjennomgangen av referanser tidlig av ressurs hensyn. Andre begrensninger er manglende uavhengig kvalitetssikring av dataauthenting, fravær av dyptgående syntese og vurdering av tillit til resultatene.

Den kvalitative intervjustudien tilfører viktig innsikt fra norsk kontekst, særlig knyttet til regelverk og systemforståelse. Samtidig kan digital gjennomføring av intervjuene og et relativt bredt tematisk fokus ha begrenset dybden i enkelte funn. Datakvaliteten styrkes likevel gjennom bruk av både individuelle intervjuer og gruppeintervjuer, variasjon i informanter og tydelig rollefordeling mellom forskere under datainnsamlingen.

Når det gjelder funnenes implikasjoner for praksis, så viser de at arbeid med skolefravær forutsetter et bredt og sammensatt kompetansegrunnlag hos ansatte. Samtidig tyder både forskning og praksiserfaringer på at kompetanse ikke kan forstås som et rent individuelt ansvar. Det er behov for systematisk kompetanseutvikling forankret på organisasjonsnivå, med tydelige strukturer, rutiner og samarbeidsformer. Kunnskapsgrunnlaget gir imidlertid begrenset informasjon om hvilke tiltak som er mest effektive for å styrke kompetanse. Få studier undersøker kompetanse eksplisitt eller evaluerer kompetansehevende tiltak, noe som representerer et tydelig kunnskapshull.

Samlet sett fremstår kunnskapsgrunnlaget som bredt og relevant, men med viktige begrensninger. At de samme kompetanseområdene identifiseres i både litteraturen og intervjuene, styrker inntrykket av at disse er sentrale i praksisfeltet. Samtidig må dette forstås som en identifisering av etterspurte kompetansebehov, ikke som dokumentasjon på hvilke former for kompetanseutvikling som gir best resultater. Forskingen er i stor grad dominert av kvalitative studier, ofte fra kontekster med andre rammebetingelser enn Norge, noe som kan begrense overførbarheten. Det er behov for videre forskning, særlig i norsk og nordisk kontekst, som undersøker hvordan ulike former for kompetanseutvikling og systematisk arbeid i skolen kan bidra til å forebygge og redusere skolefravær.

Key messages

School absenteeism is a complex problem, and effectively addressing it requires competence across several disciplines. The study aim was to explore what types of competence are sought after or have documented salience in efforts to identify, investigate, and follow up on school absenteeism.

We conducted a scoping review supplemented by interview data. We systematically searched and screened the literature, assessed study quality, and summarised the findings narratively. We gathered and included interview data from employees in the school and childhood/adolescence sector in Norway and analysed the interviews using thematic analysis. We included five systematic reviews and 30 primary studies, as well as data from 13 interviews with 27 informants. In the research literature, the following competence areas emerged as particularly important:

- relational and communication skills, and expertise in school absenteeism and students’ physical and mental health
- expertise in adapting the school day and pedagogical practice, classroom management, and cultural understanding
- collaborative competence, as well as a shared structure and systems understanding in the follow-up of students with absenteeism

The interview findings largely supported the patterns identified in the research literature but also showed that Norwegian school staff call for greater competence in legislation and more confidence in making legal assessments.

Overall, the findings suggest that addressing school absenteeism requires competence across several disciplines and levels, including relational, professional, and organisational competence. At the same time, more research is needed on which competence-building measures are most effective in preventing and reducing school absenteeism.

Title:
Competence in schools to identify, investigate and follow up school absenteeism: a scoping review supplemented with interview data

Publisher:
The Norwegian Institute of Public Health and The Knowledge Centre for Education conducted the review based on a commission from The Norwegian Directorate for Education and Training

Updated:
November, 2025

Peer review:
Ingeborg Lidal, researcher, NIPH

Elaine Munthe, professor, KSU
Ida Kjeøy, researcher, FAFO

Executive summary

Introduction

School absenteeism is an increasing and complex problem with implications both for the individual student and for society. Although all children and young people have the right to education, recent figures show that absenteeism in both lower and upper secondary school has increased in recent years. Persistent absenteeism can have serious consequences, including reduced learning outcomes, psychosocial challenges, and an increased risk of marginalization. At the same time, Norway's Education Act makes it clear that municipalities and county authorities have a duty to follow up on students' absence from the very first day.

To prevent and address concerning school absenteeism, it is essential that school staff have relevant competence. This includes knowledge of the causes of absenteeism, skills in early identification and follow-up, and attitudes that promote understanding, inclusion, and collaboration. Research shows that school absenteeism should be addressed through a holistic and coordinated approach, and that a lack of professional's competence may result in students not receiving the right support at the right time.

Aim and research questions

The aim of this study is to map and describe research on school staff competence, understood as knowledge, skills, and attitudes, that is requested by students, parents/guardians, and staff, or that has a documented association with efforts to detect, investigate, and follow up on school absenteeism in primary, lower secondary, and upper secondary education. We addressed the following research questions:

1. What research exists on the competence of school leaders, teachers, other school staff, the Educational and Psychological Counselling Service, and the school health service in detecting, investigating, and following up on school absenteeism?
2. Which areas of competence are highlighted or requested?
3. What are the experiences and perspectives of employees in the school and childhood/adolescence sector in a selection of Norwegian municipalities regarding the competence requested or considered important in detecting, investigating, and following up on school absenteeism?

Method

We conducted a scoping review of systematic reviews and primary studies in line with methodological principles outlined in relevant guidance. We carried out systematic searches in several databases. References were first screened by title and abstract, after which two researchers independently assessed relevant full texts. We used machine learning as a tool to make our title and abstract screening more efficient.

Methodological quality was assessed using appropriate checklists for each study design, and the assessments were calibrated among the researchers. We did not conduct meta-syntheses or GRADE assessments. In addition, we used data from 13 qualitative interviews with 27 employees in the school and childhood/adolescence sector in Norway to examine which areas of competence they considered important in efforts to detect, investigate, and follow up on school absenteeism. The interviews were analysed using thematic analysis.

Results

We included 35 publications, of which five were systematic reviews and 30 were primary studies. Most studies used a qualitative design and were conducted in Europe, including several in the Nordic countries and Norway. The studies examined different forms of school absenteeism, such as school refusal, truancy, and medically justified absence. The findings from this scoping review and the qualitative interviews show that work on school absenteeism requires broad and complex competence.

Overall, the included studies point to a relatively clear and shared set of competences necessary for detecting, investigating, and following up on school absenteeism. The areas of competence considered important were relational competence, competence related to school absenteeism as a problem area, and competence regarding students' mental and physical health needs, including how these may be associated with absenteeism. The studies also highlighted the need for competence in adapting the school day and pedagogical practice. Furthermore, the importance of collaborative competence was emphasised. This included planning and following up measures in line with school and municipal systems, interdisciplinary collaboration, role clarification and shared routines, as well as the sharing of knowledge and experience. Cultural competence and a supportive and inclusive approach to classroom management and teaching practice also emerged as important for preventing and addressing school absenteeism.

The findings from the interviews with employees in Norwegian municipalities appear largely to support the patterns identified in the research literature. The informants particularly highlighted relational competence, classroom management, mental health, systems understanding, and competence related to bullying, social dynamics, and behavioural challenges. The interviews also showed that Norwegian school staff call for increased competence in regulations and greater confidence in making legal assessments.

Discussion and conclusion

The results of the scoping review and the interviews indicate that work on school absenteeism requires broad competence, with relational competence, competence related to mental health and absenteeism, understanding of regulations, systematic follow-up, and interdisciplinary collaboration emerging as particularly important. The consistency between the findings from the research literature and the interview findings strengthens the results.

The scoping review has several strengths, including a systematic and comprehensive literature search, independent assessment of study relevance, and the inclusion of both qualitative and quantitative study designs. The assessment of methodological quality for all included studies contributes to increased transparency. The review also has some limitations. Relevant studies may have been missed if they used terms for competence or school absenteeism other than those included in the search strategy. It is also possible that relevant records identified in the search were not included because we ended the screening process early due to resource constraints. Other limitations include the lack of independent verification of data extraction, the absence of in-depth synthesis and assessment of confidence in the findings.

The qualitative interview study provides important insight into the Norwegian context, particularly in relation to regulations and systems understanding. At the same time, conducting the interviews digitally and using a relatively broad thematic focus may have limited the depth of some findings. Nevertheless, the quality of the data is strengthened by the use of both individual and group interviews, variation among informants, and a clear division of roles between researchers during data collection.

Regarding the implications of the findings for practice, they show that work on school absenteeism requires a broad and multifaceted competence base among staff. At the same time, both research and practice-based experiences suggest that competence cannot be understood as solely an individual responsibility. There is a need for systematic competence development anchored at the organisational level, with clear structures, routines, and forms of collaboration. However, the evidence base provides limited information about which measures are most effective for strengthening competence. Few studies examine competence explicitly or evaluate competence-enhancing measures, representing a clear knowledge gap.

Overall, the evidence base appears broad and relevant, but with important limitations. The fact that the same areas of competence are identified in both the literature and the interviews strengthens the impression that these are central in the field of practice. At the same time, this should be understood as an identification of requested competence needs, not as evidence of which forms of competence development produce the best outcomes. The research is largely dominated by qualitative studies, often from contexts with framework conditions that differ from those in Norway, which may limit transferability. Further research is needed, particularly in Norwegian and Nordic contexts, to examine how different forms of competence development and systematic work in schools can help prevent and reduce school absenteeism.

Forord

Område for helsetjenester ved Folkehelseinstituttet (FHI) fikk i september 2025 i oppdrag fra Utdanningsdirektoratet å kartlegge forskning om kompetanse i skolen for å avdekke, undersøke og følge opp skolefravær. Formålet var å etablere et kunnskapsgrunnlag for utviklingen av nasjonal faglig retningslinje om skolefravær, rettet mot ansatte i skolen, pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT), skolehelsetjeneste og skoleeiere. Anbefalingene vil også være nyttige for ansatte i andre velferdstjenester; barn, unge og foresatte samt kommuner og fylkeskommuner som tjenesteutøvere.

Som del av det overordnede oppdraget ble det gjennomført kvalitative intervjuer med ansatte i norsk skole- og oppvekstsektor. Formålet var å få innsikt i hvordan skolemiljøteam organiseres, praktiseres, forstås og erfares i arbeidet med skolemiljø og skolefravær. Intervjuene omhandlet også kompetanse knyttet til å forebygge, avdekke og følge opp skolefravær, og denne kartleggingen ble derfor supplert med relevante intervjudata. Kartleggingen og analysen av intervjudata ble utført i samarbeid med Kunnskapscenteret for utdanning (KSU). Denne rapporten er den fjerde i en serie på syv rapporter levert av FHI og KSU som del av kunnskapsgrunnlaget for Utdanningsdirektoratets nasjonale faglige retningslinje om skolefravær.

Finansiering

Utdanningsdirektoratet finansierte studien og tydeliggjorde problemstillingen og godkjente inklusjonskriteriene, men hadde ingen rolle i utarbeidelsen av studien.

Bidragstere

Prosjektleder: Christine Hillestad Hestevik

Prosjektmedarbeidere: Lars Jørn Langøien (FHI), Kjersti Velde Helgøy (KSU), Tiril Cecile Borge (FHI) og Gyri Hval (FHI)

Takk til Ingrid Harboe som fagfellevurderte søkestrategien. Takk til ekstern fagfelle Ida Kjeøy, forsker, FAFO, og interne fagfeller Ingeborg B. Lidal, FHI og Elaine Munthe, KSU som har gjennomgått og gitt innspill til studien.

Oppgitte interessekonflikter

Ingen av forfatterne eller fagfeller oppgir interessekonflikter.

Folkehelseinstituttet tar det fulle ansvaret for innholdet i rapporten.

Hilde Risstad
fagdirektør

Rigmor C Berg
avdelingsdirektør

Christine H. Hestevik
prosjektleder

Innledning

Beskrivelse av problemet/tematikken

I henhold til *Opplæringslova* (Lov om grunnskoleopplæringa og den videregående opplæringa, 2023 [1]) har alle barn og unge i alderen 6 til 18/19 år rett til gratis offentlig grunnskole- og videregående opplæring. Denne retten utgjør ikke bare en juridisk forpliktelse, men også en sentral forutsetning for sosial utjevning, inkludering og deltakelse i samfunnet. Samtidig pålegger loven kommuner og fylkeskommuner et ansvar for å følge opp elever med skolefravær, slik at retten til opplæring faktisk realiseres i praksis (Lov om grunnskoleopplæringa, 2023).

Skolefravær fremstår imidlertid som et økende og komplekst samfunnsproblem, med betydelige konsekvenser både for den enkelte elev og for samfunnet som helhet.

I Norge registreres skolefravær systematisk først det siste året på ungdomsskolen (10. trinn) og i videregående skole. Statistikk fra Utdanningsdirektoratet viser at fraværet har økt de siste årene. På 10. trinn var medianfraværet seks dager og fem enkelttimer i skoleåret 2018–19. Median brukes fordi noen få elever har svært høyt fravær og derfor trekker gjennomsnittet opp. I 2022–23 hadde fraværet økt til åtte dager og seks enkelttimer, og i 2023–24 til åtte dager og sju enkelttimer. Samtidig har andelen elever med høyt fravær økt. I 2018–19 hadde 9 prosent av elevene minst 20 dager fravær, mens andelen økte til 15 prosent i 2022–23 og 17 prosent i 2023–24 [2].

Også i videregående skole har fraværet økt. Sammenlignet med før pandemien har timefraværet særlig økt på første året i videregående (vg1), der det har doblet seg fra åtte timer i 2018–19 til 16 timer i 2023–24. Fraværet har også økt på vg2 og vg3 siden 2018–19, med henholdsvis ni og sju timer [3].

Nyere kunnskapsoppsummeringer viser at skolefravær vanligvis har sammensatte årsaker på individ-, familie- og skolenivå. Psykiske vansker, særlig angst og depresjon, og helserelevante faktorer fremheves som sentrale risikofaktorer, sammen med negative skoleerfaringer som mobbing, faglige vansker og svak tilhørighet til skolen, samt belastninger i familiesituasjonen [4, 5]. Vedvarende skolefravær er også forbundet med redusert læringsutbytte, psykososiale utfordringer og økt risiko for sosial marginalisering [6-9]. Samtidig indikerer nyere forskning at profesjonelles

forståelser av skolefravær kan påvirke hvordan utfordringene identifiseres og håndteres i praksis [10].

I opplæringsloven (gjeldende fra 1. august 2024, § 10-6 [1]) pålegges kommunen og fylkeskommunen en plikt til å følge opp elever som har fravær fra opplæringen. Oppfølgingsplikten gjelder ved alle typer fravær, og fra første dag en elev er borte fra opplæringen. Oppfølgingsplikten gjelder ikke bare ved høyt eller langvarig fravær [11].

For å forebygge og håndtere skolefravær er det avgjørende at ansatte i skolen har relevant og tilstrekkelig kompetanse. I denne studien forstår vi kompetanse som kunnskap, ferdigheter og holdninger som gjør skoleansatte i stand til å oppdage tegn på fraværproblemer tidlig, vurdere årsaker og behov, og følge opp elevene på en systematisk og helhetlig måte.

Kompetanse på dette området innebærer blant annet kunnskap om hvordan ulike faktorer, som psykososiale utfordringer, læringsmiljø, familieforhold og skoleorganisering, kan bidra til fravær. Videre forutsetter det at skoleansatte har holdninger preget av forståelse, ansvarlighet og et inkluderende elevsyn, der fravær betraktes som et uttrykk for underliggende behov snarere enn manglende vilje. Kompetanse kan komme til uttrykk gjennom evnen til å omsette kunnskap og holdninger i praksis, for eksempel gjennom tverrfaglig samarbeid, etablering av tillitsfulle relasjoner til elever og foresatte, og iverksetting av tiltak som støtter elevens tilstedeværelse og mestring [12].

Tidligere forskning peker på at utfordringer knyttet til skolefravær bør møtes gjennom en helhetlig tilnærming som integrerer både systemiske og analytiske perspektiver [13, 14]. Hamadi og kolleger [15] fant for eksempel at ungdom med skolefraværproblematikk ofte opplevde tiltak som fragmenterte, utilstrekkelige eller iverksatt for sent, noe som understreker behovet for tidlig, koordinert og kontekstsensitiv oppfølging på tvers av instanser og tjenester. Manglende kunnskap, u hensiktsmessige holdninger eller utilstrekkelig kompetanse blant skoleansatte kan medføre at skolefravær ikke identifiseres tidlig nok, at problemet ikke håndteres hensiktsmessig, eller at oppfølgingen blir lite koordinert.

Begrepsbruk

Begrepsbruken knyttet til skolefravær varierer, og ulike betegnelser kan implisere forskjellige forståelser av årsak og ansvar. Begreper som «skulk» og «skolevegring» kan indikere at ansvaret ligger hos eleven, mens «ufrivillig skolefravær» peker på forhold utenfor elevens kontroll. Samtidig finnes det ingen entydig definisjon av hva som utgjør «problematisk» eller «bekymringsfullt» fravær, og tersklene varierer mellom studier. Av den grunn benytter vi videre i denne rapporten betegnelsen «skolefravær» som et overordnet og nøytralt begrep som omfatter alle former for fravær fra undervisningen, uavhengig av årsak og omfang.

Med «foreldre» sikter vi i denne studien til både biologiske foreldre, og andre foresatte.

Hvorfor det er viktig å utføre denne kartleggingsoversikten med supplerende intervjudata

Formålet med kartleggingsoversikten med supplerende intervjudata er at den skal inngå som kunnskapsgrunnlag i utviklingen av nasjonale faglig retningslinje om skolefravær. Skolefravær er et sammensatt fenomen som krever tidlig identifisering, tverrfaglig samarbeid og målrettet oppfølging, der ansatte i skolen har en sentral rolle. Det er derfor avgjørende at ansatte i skolen har relevant og tilstrekkelig kompetanse til å håndtere skolefravær på en hensiktsmessig måte. En kartleggingsoversikt gjør det mulig å systematisk identifisere hva som finnes av forskning om kunnskap, ferdigheter og opplæringsbehov blant skoleansatte, samt å avdekke kunnskapshull. Kvalitative intervjuer med ansatte og ledere i skole- og oppvekstsektoren i Norge vil supplere denne kunnskapen ved å belyse erfaringer og perspektiver på hvilke kompetanser som er særlig sentrale i arbeidet med skolefravær i en norsk kontekst. Samlet gir dette et bedre grunnlag for å utvikle anbefalinger som er realistiske, praksisnære og tilpasset ulike aktører i den norske skolen.

Formål og problemstilling

Formålet var å identifisere og kartlegge eksisterende forskning om hvilken kompetanse, forstått som kunnskap, ferdigheter og holdninger, som etterspørres eller har dokumentert betydning i ansatte i skolen sitt arbeid med å avdekke, undersøke og følge opp skolefravær i grunnskole og videregående opplæring. Videre er formålet å utforske norske ansatte og ledere i skole- og oppvekstsektoren sine erfaringer med og perspektiver på hvilke kompetanser som anses som særlig sentrale i arbeidet med skolefravær.

Vi har undersøkt følgende forskningsspørsmål:

1. Hva finnes av forskning om kompetanse hos skoleledelse, pedagoger og andre ansatte i skolen, PPT og skolehelsetjeneste i arbeidet med å avdekke, undersøke og følge opp skolefravær?
2. Hvilke kompetanseområder fremheves/etterspørres?
3. Hvilke erfaringer og perspektiver har ansatte i skole- og oppvekstsektoren i et utvalg norske kommuner på hvilken kompetanse som etterspørres eller har betydning i arbeidet med å avdekke, undersøke og følge opp skolefravær?

Metode

Vi utførte en kartleggingsoversikt med supplerende data fra kvalitative intervjuer med ansatte i skole- og oppvekstsektoren fra et utvalg kommuner i Norge.

Kartleggingsoversikten (engelsk: *scoping review*) ble basert på anerkjente metodiske prinsipper for kunnskapsoppsummeringer. Prosessen fulgte veilederen *Slik oppsummerer vi forskning* [16]. I tillegg bygget vi på rammeverket til Arksey og O'Malley [17] for utvikling og gjennomføring av kartleggingsoversikter, samt anbefalingene fra Joanna Briggs Institute for scoping reviews [18]. I tråd med formålet med en kartleggingsoversikt gjennomførte vi verken en kvantitativ eller kvalitativ syntese av resultatene i de inkluderte studiene, og vi vurderte heller ikke tilliten til funnene ved bruk av GRADE eller tilsvarende verktøy. Hensikten var å gi en deskriptiv beskrivelse over tilgjengelig forskningslitteratur, uten å trekke konklusjoner om omfang, effekt, opplevelser eller om tillit til kunnskapsgrunnlaget. Da vi i tillegg til å inkludere systematiske oversikter også inkluderte primærstudier, er det mulig at de inkluderte primærstudiene kan inngå i oversiktene. Siden målet med denne kartleggingsoversikten var å gi et helhetlig bilde av forskningslandskapet, ble det ikke gjort en vurdering av graden av overlapp av primærstudier i de inkluderte systematiske oversiktene eller mulige implikasjoner dette kan ha for funnene.

Videre ble det i det overordnede prosjektet gjennomført 13 kvalitative intervjuer med til sammen 27 ansatte i skole- og oppvekstsektoren som inngikk i skolemiljøteam. Hovedformålet med intervjustudien var å utforske hvilke erfaringer fagpersoner og ansatte i norske kommuner har med skolemiljøteam. Skolemiljøteam er tverrfaglige team bestående av ressurspersoner med relevant kompetanse til å støtte skoler i arbeidet med å forebygge og fremme trygge skolemiljøer, samt å håndtere skolemiljøutfordringer [19]. I intervjuene ble deltakerne også spurt om sine erfaringer med og synspunkter på hvilken kompetanse de anså som nødvendig for å forebygge og følge opp skolefravær. Intervjudata knyttet til kompetanse fra disse intervjuene er innlemmet i denne studien.

Studien er et uavhengig arbeid av forskergruppen ved FHI og KSU. For å sikre at studien tilfredsstillte oppdragsgivers kunnskapsbehov konsulterte vi med oppdragsgiver og fremtidig bruker av studieresultatene i utarbeidelsen.

Beskrivelse av fremgangsmåte for kartleggingsoversikten

En kartleggingsoversikt er en kunnskapsoppsummering som kartlegger og narrativt beskriver eksisterende forskningsgrunnlag på et bestemt temaområde. En slik oversikt er utarbeidet på en vitenskapelig, systematisk og transparent måte, og det skal være mulig for andre å etterprøve og kritisere metoder, resultater og konklusjoner. Slik ligner en kartleggingsoversikt en systematisk oversikt. En systematisk oversikt besvarer imidlertid et smalere forskningsspørsmål, inkluderer kun bestemte studiedesign, syntetiserer resultatene fra studiene og vurderer tilliten til den samlede dokumentasjonen for hvert utfallsmål [17, 20, 21].

En kartleggingsoversikt har som mål å besvare et bredt forskningsspørsmål og *beskrive* den foreliggende forskningen på et spesifikt felt [17, 20, 21]. Kartleggingsoversikter kan også ha som mål å belyse komplekse konsepter, avgjøre om det er hensiktsmessig å utføre en systematisk oversikt om et avgrenset spørsmål (f.eks. om effekt), avdekke kunnskapshull og få fram behov for mer forskning [17].

Kartleggingsoversikter har gjerne flere (under-) spørsmål fordi hensikten er å få oversikt over et forskningsfelt. Med en kartleggingsoversikt identifiserer, kartlegger og presenterer forskerne beskrivende informasjon om de inkluderte studiene, som hvor de er utført, hvilke studiedesign de har, karakteristika ved studiedeltakerne, hva studiene har undersøkt og hvilke resultater de finner. Kartleggingsoversikter inneholder vanligvis ikke vurdering av studienes risiko for systematiske skjevheter. De inkluderer heller ikke synteser av studienes forskningsresultater, eller vurdering av tillit til den samlede dokumentasjonen, slik en systematisk oversikt gjør. På den måten er en kartleggingsoversikt ikke egnet til å gi et klart svar på for eksempel spørsmål om effekt av et tiltak eller erfaringer med et tiltak, men gir i stedet et overblikk over forskningen som finnes. Diskusjon av resultatene og implikasjoner for praksis er følgelig noe mer begrenset i en kartleggingsoversikt [17, 20].

Det finnes flere internasjonale metodebeskrivelser [17, 20, 21] samt en rapporteringsstandard [22] for kartleggingsoversikter. Kartleggingsoversikten ble utarbeidet i tråd med disse anbefalingene og gjennomført i følgende trinn:

1. Definere og tilpasse målene og spørsmålene
2. Utvikle og tilpasse inklusjon- og eksklusjonskriteriene med målene og spørsmålene
3. Beskrive den planlagte tilnærmingen til litteratursøk og valg av litteratur
4. Søke etter litteratur
5. Velge ut litteratur i henhold til inklusjons- og eksklusjonskriteriene
6. Hente ut data fra inkluderte studier/publikasjoner
7. Vurdere de inkluderte studienes metodiske kvalitet
8. Kartlegge kunnskapsgrunnlaget
9. Oppsummere kunnskapsgrunnlaget med hensyn til målene og spørsmålene

Prosjektplan

Kartleggingsoversikten er i hovedsak gjennomført i tråd med prosjektplanen:

<https://osf.io/3mubj/overview>

Avvik fra prosjektplanen

Vi identifiserte mange relevante doktorgradsavhandlinger, hovedsakelig fra USA. Disse er svært omfattende, og grunnet kort tidsfrist til ferdigstillelse hentet vi ikke ut data fra disse, men de er listet i et eget vedlegg.

De kvalitative intervjuene var ikke beskrevet i prosjektplanen. Det ble besluttet å gjennomføre kvalitative intervjuer i tilknytning til det overordnede prosjektet, for å belyse hvordan slike skolemiljøteam forstås og praktiseres i en norsk skolekontekst. I intervjuene ble det også lagt vekt på kompetanse knyttet til å forebygge, avdekke og følge opp skolefravær. Deler av disse intervjudataene ble også inkludert i denne studien, da de bidro til å utdype, nyansere og utvide funnene fra kartleggingsoversikten. Denne intervjustudien beskrives mer detaljert i rapporten *Forskningsgrunnlag og praksiserfaringer fra skolemiljøteam: En kartleggingsoversikt med kvalitativ utvidelse* [19]. Dette hadde ingen innvirkning på gjennomføringen av den foreliggende kartleggingsoversikten.

I prosjektplanen var det spesifisert at én medarbeider skulle utføre dataauthenting, mens en annen skulle kvalitetssikre dataene opp mot publikasjonene. På grunn av tidsbegrensninger ble denne kvalitetssikringen ikke gjennomført. Dataauthenting ble derfor utført av én erfaren forsker, noe som kan ha økt risikoen for feil eller unøyaktigheter i data trukket ut fra de inkluderte studiene.

Inklusjonskriterier

Vi hadde følgende inklusjonskriterier:

Populasjon	Skoleledelse, pedagoger og andre ansatte i skolen, PPT og skolehelsetjeneste Elever i grunnskole og videregående, samt deres foresatte, med erfaring fra fravær
Intervensjon/ /eksponering/ fenomen:	Kompetanse hos ansatte i skolen: tilegnelse, utvikling, tiltak og bruk av kompetanse for å avdekke, undersøke og følge opp skolefravær Erfaringer og perspektiver hos ansatte, elever og foresatte relatert til kompetanse hos ansatte i skolen.
Utfall	Eksempler på aktuelle utfall: <ul style="list-style-type: none">• Beskrivelser av kompetanseområder som forskningen fremhever• Hvordan kompetanse defineres og forstås i ulike studier

	<ul style="list-style-type: none"> • Kunnskap om kompetanse knyttet til å avdekke, undersøke og følge opp fravær • Erfaringer og perspektiver hos ansatte, elever og foresatte relatert til kompetanse og behov for kompetanse • Kontekstuelle faktorer som påvirker kompetansebehov
Studiedesign	Studiedesign: Prioritering: 1. Systematiske oversikter 2. Primærstudier (empirisk forskning) av alle design (kvantitative, kvalitative og flermetodiske studier)
Publikasjonsår	Publikasjonsår: Vi avgrenset søket til systematiske oversikter publisert de siste fem årene (2020– oktober 2025.) og primærstudier publisert de siste ti årene (2015– november 2025.) for å sikre at kartleggingen bygger på oppdatert forskning på feltet.
Land/Kontekst	Prioritering: 1. Land i OECD: Australia, Belgia, Canada, Chile, Colombia, Den tsjekkiske republikk, Danmark, Estland, Finland, Frankrike, Hellas, Irland, Island, Israel, Italia, Japan, Latvia, Litauen, Luxembourg, Mexico, Nederland, New Zealand, Norge, Polen, Portugal, Slovakia, Slovenia, Spania, Storbritannia, Sveits, Sverige, Sør-Korea, Tyrkia, Tyskland, Ungarn, USA, Østerrike og Costa Rica. 2. Øvrige land: Systematiske oversikter måtte ha inklusjonskriterier som åpnet for å inkludere norske eller nordiske studier, det vil si kriterier som innebærer at slike studier ville blitt inkludert dersom de eksisterte.
Språk	Engelsk og skandinavisk språk
Annet	For studier med blandet populasjon, og der det ikke var gjort separate analyser for denne populasjonen, inkluderte vi studien dersom 80 % eller mer av utvalget besto av aktuelle målgrupper skissert under 'populasjon'.

Vi ekskluderte følgende typer studier og publikasjoner:

- Systematiske oversikter over studier som ikke omfatter kompetanse blant ansatte i skolen relatert til det å avdekke, undersøke og følge opp fravær
- Kunnskapsoppsummeringer som ikke er «fullverdige systematiske oversikter», for eksempel kartleggingsoversikter (scoping reviews/mapping reviews)
- Paraplyoversikter (umbrella reviews)
- Primærstudier uten tydelig metodebeskrivelse
- Sammendrag fra konferanser, postere, kommentarer eller lederartikler

Litteratursøk

En bibliotekar (Gyri Hval) utarbeidet en søkestrategi i samarbeid med prosjektgruppen og utførte søkene. Søket inneholdt relevante kontrollerte emneord, tekstord og avgrensninger som gjenspeilte inklusjonskriteriene. En annen bibliotekar (Ingrid Harboe) fagfellevurderte søkestrategien. Søket ble gjennomført i to runder. Det ble først søkt etter systematiske oversikter i oktober 2025, og deretter etter primærstudier i november 2025. Fullstendig søkestrategi er tilgjengelig i vedlegg 1.

Det ble søkt systematisk etter litteratur i følgende databaser:

- ERIC
- Sociological abstracts
- Medline
- Embase
- PsycINFO
- Web of Science
- Epistemonikos
- Cochrane Library
- Campbell Library

Utvelging av litteratur (screening)

To prosjektmedarbeidere (fordelt på CHH, TCB, LJL og KVH) gjorde uavhengige vurderinger («screening») av titler og sammendrag fra litteratursøket opp mot inklusjonskriteriene. Det ble benyttet maskinlæringsfunksjoner i det elektroniske verktøyet EPPI-Reviewer [23] for å effektivisere vurdering av titler og sammendrag. Maskinlæring innebærer i denne sammenheng bruk av algoritmer som gjør programvaren i stand til å lære fra våre avgjørelser om inklusjon og eksklusjon av referanser på tittel- og sammendragsnivå. Referanser som algoritmen anså som mer relevante basert på våre avgjørelser om inklusjon ble skjøvet frem i «køen». På denne måten fikk vi raskere overblikk over hvor mange referanser som muligens traff inklusjonskriteriene enn om vi skulle lest referansene i tilfeldig rekkefølge.

Se mer informasjon om bruk av maskinlæring og annen kunstig intelligens (KI) i vedlegg 2.

Vi piloterte inklusjonskriteriene på de 200 første studiene, for å sikre at prosjektmedarbeiderne hadde en felles forståelse for inklusjonskriteriene. Deretter vurderte to forskere uavhengig titler og sammendrag. Screening på tittel og sammendragsnivå ble gjennomført i to runder. Først gjennomgikk søket etter systematiske oversikter Når inklusjonsraten flatet ut og vi ikke hadde identifisert tilstrekkelig med relevante systematiske oversikter gikk vi videre til å gjennomgå søket etter primærstudier. Oversiktene og primærstudiene som vi var enige om at var relevante innhentet vi i fulltekst og to forskere vurderte relevansen til disse uavhengig av hverandre.

Totalt ble 1621 referanser vurdert av to forskere uavhengig av hverandre, før screeningen gikk over til enkeltvurdering etter hvert som andelen relevante studier avtok. Screening ble avsluttet etter vurdering av 2347 referanser (16 % av de 14463 referansene), da det allerede var identifisert et stort antall relevante studier og videre gjennomgang ikke ble vurdert å tilføre vesentlig ny innsikt. Av hensyn til fremdrift og tidsrammer ble de resterende referansene ekskludert uten manuell gjennomgang. Denne avgjørelsen ble tatt i samråd med oppdragsgiver.

Uenighet om vurderingene av titler/sammendrag og fulltekster løste vi ved diskusjon eller ved å konferere med en tredje prosjektmedarbeider.

Vurdering av metodisk kvalitet

Én forsker gjennomførte først sin vurdering av hver studie. En annen forsker kontrollerte deretter vurderingen for å sikre nøyaktighet. Uenigheter ble diskutert til enighet (konsensus) var oppnådd. De inkluderte publikasjonene ble vurdert med egnet sjekklister for gjeldende studiedesign.

De systematiske oversiktene ble vurdert ved hjelp av en modifisert versjon av JBI-verktøyet for systematiske oversikter, tilpasset kvalitative oversikter [24]. Verktøyet består av 11 spørsmål og brukes på oversikter med ulike forskningsspørsmål og metodiske tilnærminger. For å ivareta særtrekk ved kvalitative synteser la vi til utvalgte kriterier og presiseringer hentet fra Statens beredning för medicinsk och social utvärdering (SBU) sin sjekklister for oversikter over kvalitative studier [25]. For hver oversikt kom vi frem til en totalvurdering; lav, middels eller høy metodisk kvalitet. Resultatene fra kvalitetsvurderingene er presentert i tabell 1 og i vedlegg 3.

For primærstudiene benyttet vi ulike sjekklister fra Joanna Briggs Institute [26]:

- Tverrsnittstudier med og uten kontrollgruppe: sjekklister for analytiske tverrsnittstudier fra Joanna Briggs Institute [27]
- Kvalitative studier: sjekklister for kvalitative studier fra Joanna Briggs Institute [28]
- For studiene med et flermetodisk design, det vil si studier som kombinerer flere typer data (f.eks. kvalitative og kvantitative deskriptive data), benyttet vi Mixed Methods Appraisal Tool (MMAT) [29].

For hver studie kom vi frem til en totalvurdering; lav, middels eller høy metodisk kvalitet. Resultatene fra kvalitetsvurderingen er presentert i tabell 2 og i vedlegg 3.

Uthenting av data

Én prosjektmedarbeider (studiene ble fordelt på CHH og KVH) hentet manuelt ut følgende data fra de inkluderte studiene:

- Tittel

- Forfattere
- Publikasjonsår
- Studiens formål/hensikt
- Populasjon
- Studiedesign og land
- Antall studier inkludert i de systematiske oversiktene
- Resultater som belyser problemstillingen

Kartlegging av kunnskapsgrunnlaget

Kunnskapsgrunnlaget presenteres ved hjelp av figurer, tabeller og narrative beskrivelser. Vi sorterte publikasjonene etter studietype (systematiske oversikter og primærstudier), beskrev karakteristika ved de enkelte studiene, og identifiserte deretter kompetanseområdene som fremstår som viktige innen hver studietype

I tråd med vanlig praksis for kartleggingsoversikter gjennomførte vi ikke kvantitative eller kvalitative synter; det vil si at vi verken har utført metaanalyser eller anvendt graderingsverktøy som GRADE eller GRADE-CERQual for å vurdere tilliten til resultatene.

Fremgangsmåte for de kvalitative intervjuene

Som en del av det overordnede oppdraget om skolefravær ble det vinteren 2025/2026 gjennomført kvalitative intervjuer for å få innsikt hvordan skolemiljøteam organiseres og praktiseres, og hvordan ordningene forstås og erfares av aktører på kommunalt og skolebasert nivå i arbeidet med skolemiljø og skolefravær. I disse intervjuene var kompetanse knyttet til skolefravær også et tema.

For å belyse erfaringer med skolemiljøteam fra flere analytiske ståsteder var det viktig å inkludere deltakere med ulike roller, ansvarsnivåer og organisatorisk tilknytning, både på skole- og skoleeiernivå. Utvelgelsen fulgte en strategisk tilnærming for å sikre variasjon i posisjon, beslutningsmandat og organisatorisk plassering, og for å fange både beslutnings- og støttefunksjoner i og rundt skolemiljøteamene.

Rekrutteringen ble gjennomført ved at Utdanningsdirektoratet sendte invitasjon per e-post til skoleeiere i 15 utvalgte kommuner den 2. desember 2025. Tolv kommuner takket ja til deltakelse i studien. Variasjonen i antall informanter reflekterte både forskjeller i kommunenes organisering og i hvordan skolemiljøteamene er strukturert lokalt. Intervjuene ble gjennomført digitalt av to forskere via Microsoft Teams, Én med ansvar for gjennomføring og én med ansvar for notater. Intervjuene ble tatt opp og transkribert via Nettskjema (<https://nettskjema.no>).

I intervjuene ble deltagerne spurt om hvilke kompetanseområder de anså som viktige i arbeidet med å avdekke, undersøke og følge opp skolefravær i en norsk kontekst. For å kunne besvare forskningsspørsmålet «Hvilke erfaringer og perspektiver har ansatte i skole- og oppvekstsektoren på hvilken kompetanse som har betydning i arbeidet med å

avdekke, undersøke og følge opp skolefravær?» har vi trukket ut funn relatert til dette spørsmålet fra intervjuene.

Datagrunnlaget er basert på 13 semistrukturerte intervjuer (individ og gruppe) med totalt 27 informanter fra 12 kommuner av ulik størrelse. Intervjuene hadde en varighet på mellom 30 og 60 minutter. Deltakerne representerte et bredt spekter av roller knyttet til skolemiljøarbeid, herunder ledere for oppvekst, kommunalsjefer, skolesjefer, rektorer, ledere for barnehagesektoren, SFO-ledere, PPT-ledere, lærere, rådgivere og ledere for skolemiljøteam. Intervjustudien beskrives mer detaljert i rapporten om skolemiljøteam [19].

Analyse

Vi analyserte de transkriberte intervjuene ved hjelp av enkel tematisk analyse, inspirert av Braun and Clarkes tilnærming [30]. Intervjuene ble først kodet av to forskere individuelt (CHH og medforfatter av rapporten om skolemiljøteam, May Irene Furnes) ved å kombinere deduktive rammer fra intervjuguiden med en induktiv, åpen koding av relevante tekstsegmenter. Kodene ble deretter samlet i foreløpige temaer, som ble vurdert, justert og videreutviklet gjennom iterative analytiske prosesser.

Forskningsetiske hensyn og personvern

Studien er gjennomført i tråd med grunnleggende forskningsetiske prinsipper om frivillighet, informert samtykke og respekt for deltakernes integritet. Det ble lagt vekt på å minimere risiko for identifisering og sikre forsvarlig behandling av data, særlig gitt studiens organisatoriske og kommunale kontekst.

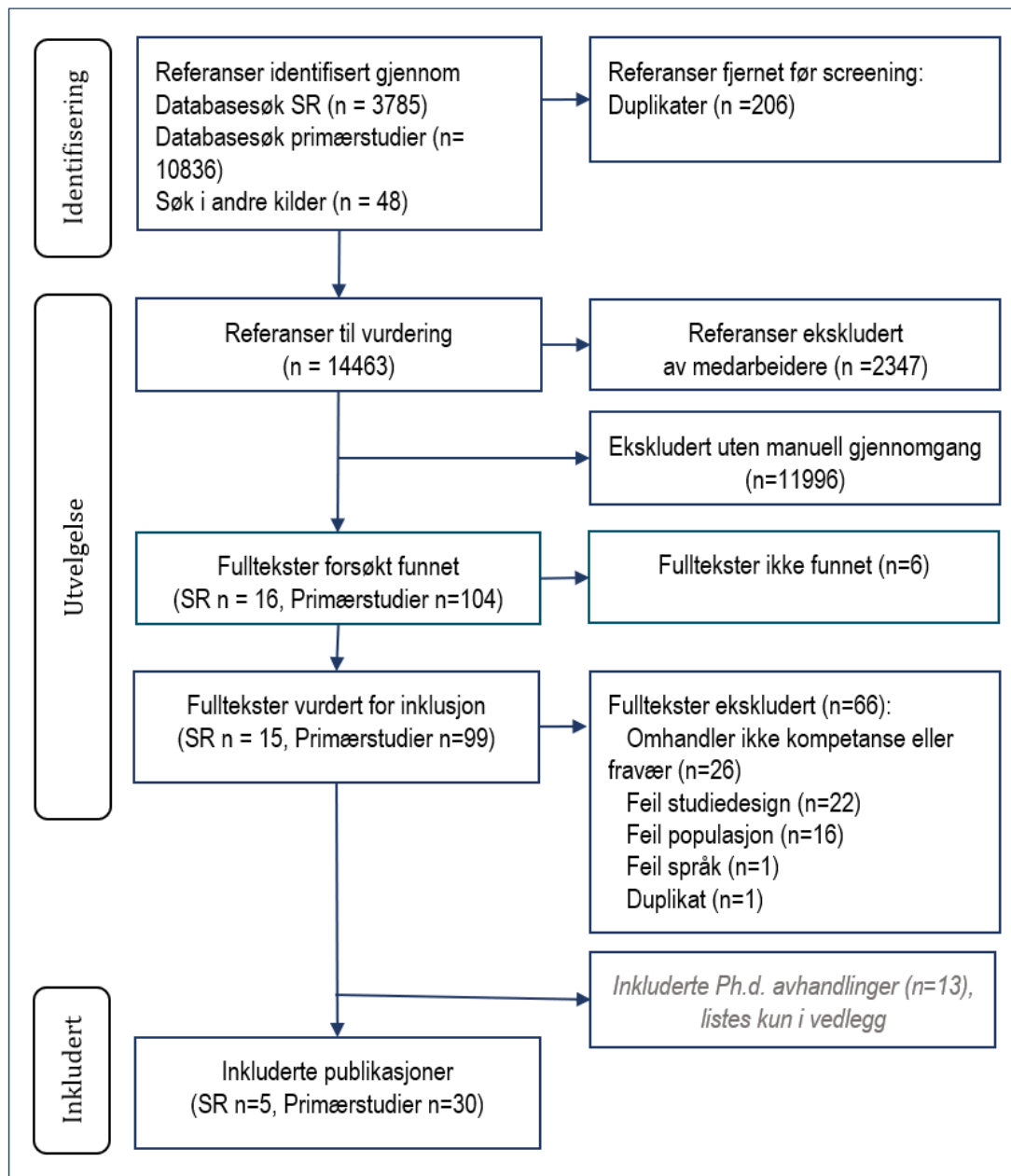
Studien behandlet ikke personopplysninger slik disse er definert i gjeldende personvernregelverk [31]. Datamaterialet bestod utelukkende av anonyme, tematiske beskrivelser basert på rollebaserte informanter. På dette grunnlaget ble studien vurdert som ikke meldepliktig til Sikt – Kunnskapssektorens tjenesteleverandør (referanse 802631).

Resultater

Resultater av litteratursøket og utvelgelse av studier

Databasesøkene ga 14 669 treff før fjerning av duplikater (figur 1). Etter fjerning av duplikater satt vi igjen med 14 463 referanser. Av disse ekskluderte vi 2 347 publikasjoner som åpenbart ikke oppfylte inklusjonskriteriene våre. Vi avsluttet screeningen etter å ha vurdert ca. 16 % av det totale antallet referanser identifisert i litteratursøkene. Screening ble avsluttet etter en samlet vurdering av omfang og informasjonsverdi i materialet. Det var på dette tidspunktet identifisert et betydelig antall relevante studier, og videre inkludering ble ikke vurdert å tilføre nye kompetanseområder eller vesentlig ny innsikt. Avgrensningen var også nødvendig for å sikre fremdrift og ferdigstilling av prosjektet innen tilgjengelig tidsramme. Resultatet av dette var at 11 996 referanser ble ekskludert uten manuell gjennomgang. Vi fikk tak i og vurderte 120 publikasjoner i fulltekst, hvorav vi ekskluderte 66 (vedlegg 4).

Vi inkluderte 35 studier hvorav fem var systematiske oversikter [32-36] og 30 var primærstudier [15, 37-65]. I tillegg identifiserte vi 13 relevante doktorgradsavhandlinger, som vi ikke hentet data fra, men de er listet i vedlegg 5.



Figur 1: Flytskjema over studiedesleksjon

Beskrivelse av de inkluderte studiene

Inkluderte systematiske oversikter

Vi inkluderte fem systematiske oversikter publisert mellom 2023 og 2025 [32-36]. Tre av dem var flermetodiske systematiske oversikter, og to var systematiske oversikter over kvalitative studier. Oversiktene dekker ulike temaområder knyttet til skolefravær, og alle oversiktene hadde funn relatert til skoleansatte sin kompetanse til å avdekke, undersøke og følge opp skolefravær. Temaområdene var:

- Skoleansattes perspektiver på årsaker, håndtering og erfaringer med fravær
- Kjennetegn ved systemiske skolebaserte tilnærminger for å støtte elever med fraværsutfordringer
- Erfaringer med skolefraværproblemer på tvers av de nordiske landene

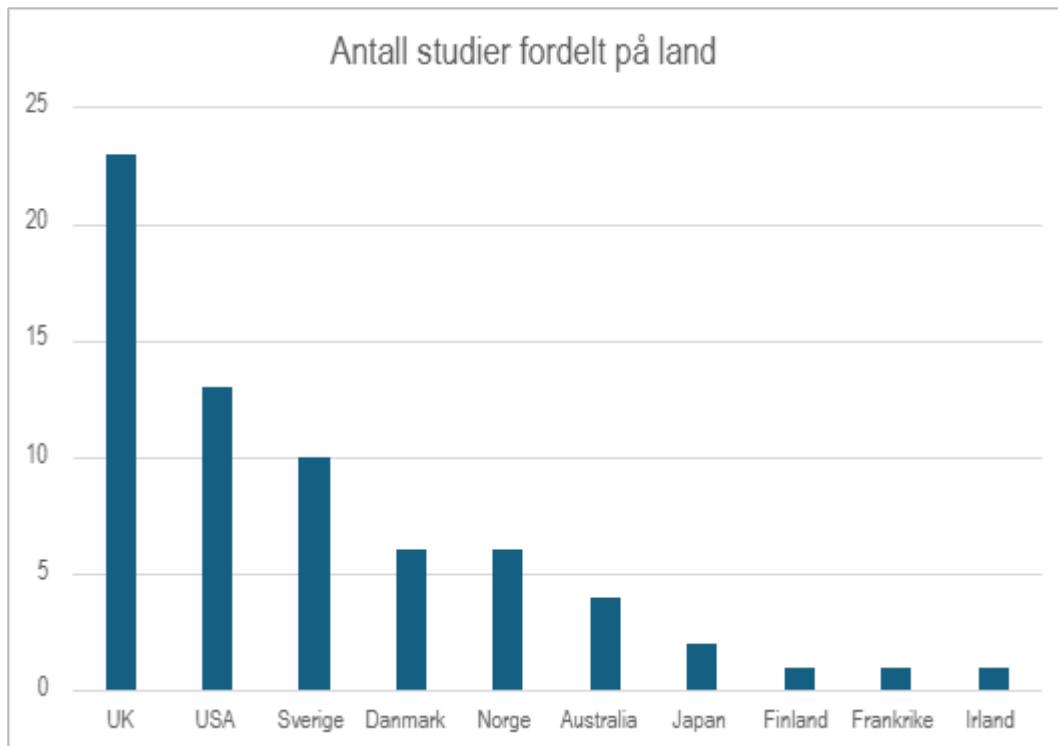
- Barn og unge i Storbritannia sine erfarte opplevelser av langvarig skolefravær
- Risiko- og påvirkningsfaktorer for skolefravær hos elever med autisme

Når det gjelder studiepopulasjon inkluderte tre av oversiktene både barn, foresatte og skoleansatte, én fokuserte utelukkende på barnas perspektiver og én kun på skoleansattes perspektiver. En av oversiktene fokuserte kun på barn med autisme. En samlet oversikt over de inkluderte systematiske oversiktene presenteres i tabell 1.

Tabell 1: Beskrivelse av de inkluderte systematiske oversiktene (N=5)

Førsteforfatter (årstall)	Tematikk	Populasjon	Land	Antall studier (studie-design)	Vurdering av metodisk kvalitet
Alaimo (2025) [32]	Skoleansatte sine perspektiver på skolefravær	Skole-ansatte, alle skole-nivåer	England (n=6), Sverige (n=2), Frankrike (n=1), Irland (n=1), USA (n=1)	11 (9 kvalitative - og 2 mixed-metode studier)	Middels
Boaler (2023) [33]	Kjennetegn ved systemiske skolebaserte tilnærminger for å støtte elever med fraværsutfordringer	Barn, unge, foresatte og skole-ansatte, alle skole-nivåer	USA (n=10), Storbritannia (n=2)	12 (6 kvantitative, 4 kvalitative og 2 mixed-metode studier)	Lav
Corcoran (2023) [34]	Barn og unges erfarte opplevelser av langvarig skolefravær	Barn og unge med langvarig skolefravær	Storbritannia (n=10)	10 (kvalitative studier)	Middels
Hejl (2024) [35]	Erfaringer med skolefraværsproblemer på tvers av de nordiske landene	Barn og unge, foreldre, skole-ansatte og eksterne fag-personer	Sverige (n=7), Danmark (n=5), Norge (n=4), og Finland (n=1)	17 (kvalitative studier)	Middels
Sasso (2024) [36]	Risiko- og påvirkningsfaktorer for skolefravær hos elever med autisme	Barn, unge, foreldre, skole-ansatte og andre fag-personer	Australia (n=4), Storbritannia (n=5), Japan (n=2), Norge (n=2), USA (n=2), Sverige (n=1), Danmark (n=1)	18 (13 kvantitative, 3 kvalitative og 2 mixed-metode studier)	Middels+

Det var totalt 50 primærstudier inkludert i de fem systematiske oversiktene. Når det gjelder geografisk spredning var de fleste av studiene som var inkludert i de systematiske oversiktene fra Storbritannia (18) og USA (11). Nesten halvparten (n=23) av studiene var fra de nordiske landene, hvorav seks var norske (figur 2).



Figur 2: Land representert i de systematiske oversiktene

Relevante funn fra de systematiske oversiktene

Selv om de systematiske oversiktene hadde et bredere fokus enn ansattes kompetanse til å avdekke, undersøke og følge opp skolefravær, fremkom det en rekke funn som peker på hvilken kompetanse som anses som viktig i arbeidet med elever med skolefravær.

På tvers av de systematiske oversiktene løftes spesielt relasjonell kompetanse frem som et avgjørende kompetanseområde. Funnene viser at lærere og andre ansatte trenger ferdigheter i å bygge trygge, forutsigbare og omsorgsfulle relasjoner til elever, da varme og støtte fra voksne både forebygger og reduserer fravær [33, 34]. Kvaliteten på samspillet mellom lærere og elever fremheves som en sentral beskyttende faktor mot fravær, særlig for elever på autismespekteret. Elever og foreldre rapporterer at manglende forståelse, negative holdninger eller lite fleksibilitet fra skoleansatte bidrar til økt stress, mistillit og skolevegring [36]. Elever beskriver også at negative relasjonserfaringer, som strenge eller uforutsigbare voksne, manglende anerkjennelse eller press om rask retur til skolen, bidrar til økt stress, lavere tillit og større avstand til skolen [34]. Videre etterspør foreldre kompetanse og ferdigheter i konflikthåndtering og krevende samtaler hos skoleansatte, særlig i samarbeid med foreldre som står i emosjonelt belastende situasjoner [35]. Kvaliteten på samarbeidet mellom skole og hjem fremheves som avgjørende for å støtte barnas engasjement i skolen [36]. Svak kommunikasjon og manglende tillit mellom skole og hjem forsterker ofte

fraværspromblematikken, mens god dialog og samarbeid fremstår som en sentral beskyttelsesfaktor [33].

Et annet gjennomgående tema i oversiktene er at mangel på formell kompetanse blant skoleansatte knyttet til psykisk helse og komplekse elevbehov fører til usikkerhet og begrenset handlingsrom i personalet [32, 35]. Kunnskap om psykososiale årsaker til fravær, inkludert angst, depresjon, belastninger i hjemmet, lærevansker og miljøfaktorer etterspørres [32, 33, 35]. Elever selv beskriver at deres behov ofte ikke blir forstått eller trodd, noe som øker barrierene for å søke hjelp og kan forsterke fraværet [34].

Forskningen peker på at skoleansatte i ordinære skoler mangler kunnskap og ferdigheter til å forstå og møte behovene til elever på autismespekteret, noe som fører til at tidlige tegn på mistriksel, angst og skolevegring ikke avdekkes eller følges opp tilstrekkelig [36]. Angst, sensorisk overbelastning, negative skoleerfaringer og mobbing blir knyttet til skolefravær hos disse elevene, og disse faktorene blir ofte feiltolket eller oversett av skoleansatte. Ansatte uttrykte at mangel på slik kompetanse gjorde det vanskelig å identifisere tidlige tegn og forstå elevens situasjon og fremstår også som en sentral risikofaktor for skolefravær for denne elevgruppa [36].

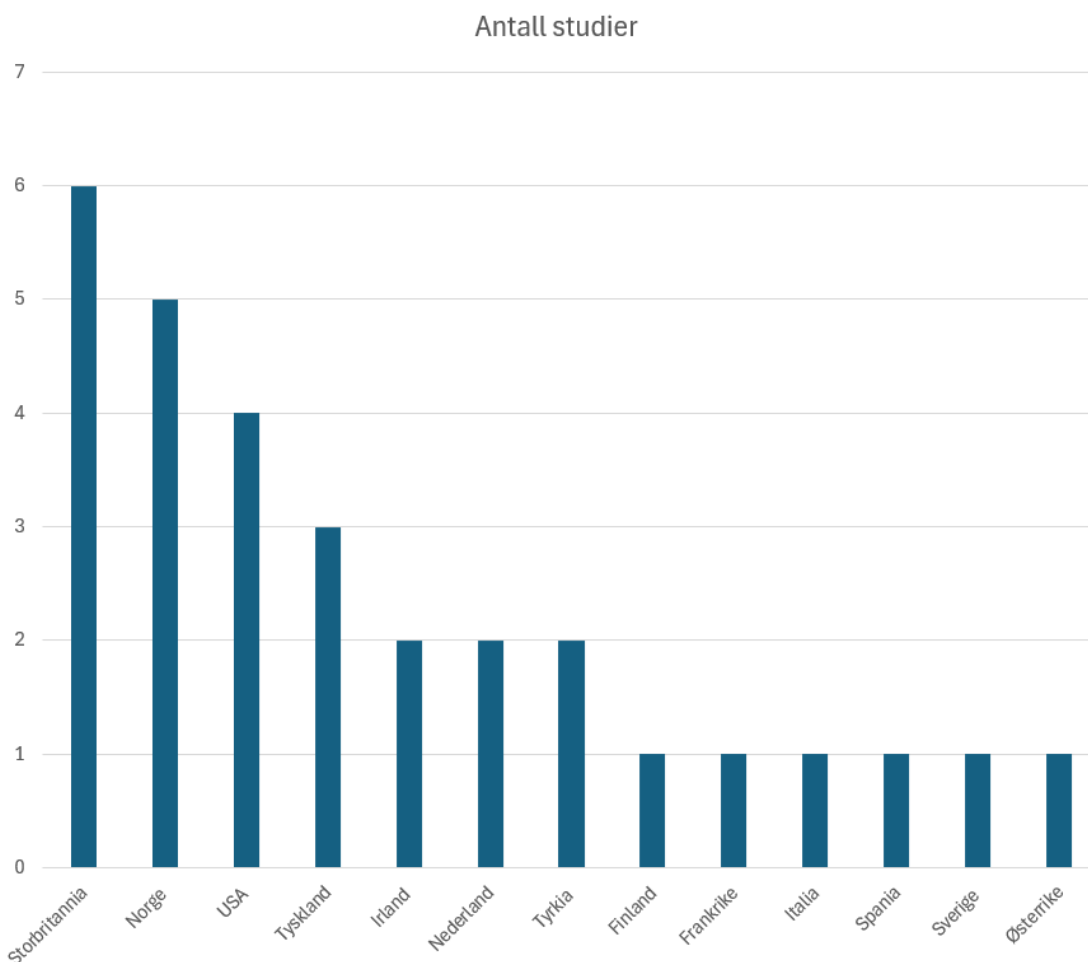
Videre beskrives det i flere oversikter at ansatte ofte selv må oppsøke kunnskap, og at fraværsoppfølgingen dermed preges av ad hoc-løsninger og «learning by doing» snarere enn systematisk kompetanseutvikling [35]. Manglende opplæring om autisme og tilrettelegging gjør skolene sårbare i møte med komplekse fraværssaker, og kan bidra til eskalering av fravær.

Tverrfaglig samhandlingskompetanse trekkes også som en helt sentral kompetanse i oversiktene. Ansatte anså ferdigheter i å samarbeide med PPT, skolehelsetjeneste og eksterne fagmiljøer, samt internt i skolen som viktige kompetanseområder i arbeidet med skolefravær [32, 33]. Kunnskap om skoleansatte sitt ansvar og hvem som har ansvar for å følge opp hva, fremheves som viktig. Uklare ansvarsforhold og mangelfull koordinering mellom skole, helse- og støttetjenester bidro til fragmenterte tiltak og utilstrekkelig oppfølging av elever med skolefravær [36]. Utydelighet i roller og ansvar svekket samhandlingen og reduserte muligheten for tidlig og helhetlig innsats [35].

Avslutningsvis viste oversiktene at elever vektlegger voksne som gir medbestemmelse, autonomi og individuelt tilpasset støtte som avgjørende for trygg retur til skolen etter langvarig fravær [34]. Fleksible tilpasninger i læringsmiljø, struktur, krav og skolehverdag fremsto som særlig viktige for elever på autismespekteret, og at manglende fleksibilitet kunne bidra til vedvarende fravær [36]. Dette forutsatte at ansatte hadde kompetanse til å arbeide individuelt tilpasset og helhetlig i møte med elever med komplekse behov [32, 34].

Inkluderte primærstudier

Vi inkluderte 30 primærstudier med funn relatert til vår problemstilling. Hovedvekten av studiene var fra europeiske land, hvorav syv var fra de Nordiske landene, inkludert fem studier fra Norge (figur 3).



Figur 3: Land representert i primærstudiene

Vi presenterer detaljer om hver av de 30 studiene i tabell 2. Studiene var publisert mellom 2015 og 2025. De fleste hadde et kvalitativt design (n=25), tre var tverrsnittstudier og to var mixed-metodestudier. Tre av studiene omhandlet særskilte grupper, som elever med autisme, kroniske helseplager og funksjonsnedsettelse.

Tabell 2: Beskrivelse av de inkluderte primærstudiene (N=30).

Forfatter (publikasjons år), land	Studiedesign	Hensikt med studien	Studiepopulasjon, skolenivå	Vurdering av metodisk kvalitet
Alaimo (2025), Finland [59]	Kvalitativ, aksjonsforskning	Undersøke skoleansattes oppfatninger av de viktigste faktorene som påvirker implementeringen av relasjonell praksis for å støtte skoleoppmøte	Ansatte, ledere, lærere og undervisningsassistenter (n=7) Barneskole	Høy

Bania (2025), Norge [37]	Kvalitativ, intervjuer	Å utforske læreres erfaringer med den Back2Schoolintervensjonen (B2S) som bygger på kognitiv atferdsterapi (CBT).	Lærere (n=7) Barne- og ungdomsskole	Middels
Chian (2024), UK [48]	Kvalitativ, intervjuer	Forstå faktorer som fremmer og barrierer som hindrer god praksis for emosjonsbasert skolefravær i ordinær skole	Lærere, skoleansatte (n=6). 7: elever. (n=7) Barne- og ungdomsskole	Høy
Corcoran (2022) Storbritannia [38]	Kvalitativ, intervjuer	Utforske opplevde fremmere for å returnere til skolen	Skolebarn (som hadde opplevd angst tilknyttet tilstedeværelse på skolen) (n=2) Barneskolen	Middels
Devenney (2021), Irland [39]	Kvalitativ, intervjuer	Utforske hvordan skolevegring forstås i irsk kontekst, hvordan fagpersoner følger opp unge og familier som er berørt av skolevegring, hvilke utfordringer/bekymringer fagpersoner opplever	Fagpersoner (n=17) Ungdoms- og videregående skole	Middels/lav
Dinesen (2023), Norge [47]	Kvalitativ, fokusgrupper	Å utforske strategiene som brukes av lærere i videregående skole og deres samarbeidspartnere for å forebygge frafall i videregående opplæring blant samisk ungdom i Nord-Norge.	Lærere, rådgivere, sykepleiere og veiledere (n=13) Videregående skole	Middels
Enderle (2024), Tyskland [51]	Kvalitativ, intervjuer	Formålet med studien er å utforske oppmøterelaterte utfordringer, samt sentrale faktorer og støttetiltak som oppleves som hjelpsomme og viktige for å overvinne skolefraværproblemer sett fra ungdommenes perspektiv.	Elever (n=9) Ungdomsskole	Middels
Enderle (2025)¹, Tyskland [49]	Kvalitativ, intervjuer	Formålet var å undersøke elevenes perspektiver på utfordringer og støttende faktorer knyttet til å overvinne skolefravær i konteksten av sosiale, emosjonelle og	Elever (15-16 år) (n=8) Spesialskole	Høy

		atferdsmessige vansker (SEBD) i Tyskland.		
Enderle (2025), Tyskland [50]	Kvalitativ, fokusgrupper (ansatte), intervjuer (elever)	Å utforske perspektivene til (a) elever med SEBD (sosiale, emosjonelle og atferdsmessige vansker) og (b) skolebaserte fagpersoner på støttepraksiser og hvilke elementer de anser som effektive og hensiktsmessige i forebygging og intervensjon ved skolevegringsproblematikk	Elever (15-15 år) (n=11), skoleansatte, lærere(n=11) Spesialscole	Høy
Finning (2018), UK [40]	Kvalitativ, fokusgrupper	Utforske skoleansattes erfaringer med å arbeide med elever som har oppmøteproblemer og tiltakene som brukes for å håndtere disse problemene.	Skoleansatte i (n=16) Videregående skole	Middels
Flores (2019), USA [52]	Kvalitativ, intervjuer	Formålet var å undersøke elevenes oppfatninger av hvordan et alternativt videregående skoleopplegg påvirket deres beslutning om enten å fullføre skolen (graduate) eller å slutte (droppe out).	Elever (n=10) der 5 har fullført og 5 droppet ut fra skolen, lærere (n=3) og administrativt ansatte (n=2) Videregående skole	Middels/lav
Gottfried (2020), USA [61]	Kvantitativ (tverrsnitt), spørreskjema	Formålet med studien var å undersøke om og hvordan utdanningsprogram for lærerstudenter (preservice teaching programs) bidrar til at nye lærere føler seg forberedt på å håndtere elevfravær i skolen.	Nyutdannede lærere som var på vei ut i yrket eller nettopp hadde fullført lærerutdanningen (n=473) Skolenivå ikke oppgitt	Høy/middels
Gottfried (2021), USA [60]	Kvantitativ (tverrsnitt), spørreskjema	Formålet var å undersøke i hvilken grad nye lærere (spesielt de som skal undervise i barnehage- og 1. klasse) føler seg forberedt på å arbeide med og adressere elevfravær, og hvilke egenskaper ved lærerutdanningsprogrammene som eventuelt bidrar til dette.	Lærer-kandidater som var på vei til å undervise i barnehage eller første klasse (n=246) Barnehage og barneskole	Middels
Gray (2023), Storbritannia [41]	Kvalitativ, intervjuer	Å undersøke ungdommer med autismspekterdiagnoser sine erfaringer med skolefravær og utestengelse	Elever med autisme med tidligere skolevegring og/eller ekskludering (n=12), samt deres foreldre,	Høy

			nåværende lærere og lokale fagpersoner	
			Ungdomsskole	
Hamadi (2025), Norge [15]	Kvalitativ, intervjuer	Studien undersøkte norske ungdommers retrospektive erfaringer med utviklingen og vedvarende karakteren av skolefraværsproblemer, samt støtten de mottok fra fagpersoner i arbeidet med å håndtere utfordringene sine.	Ungdommer i alderen 12-22 år (n=10) Ungdomsskole og videregående	Høy
Hansen (2025), Norge [53]	Kvalitativ, intervjuer	Denne studien har som mål å utforske foreldres erfaringer med samarbeid med støttesystemer i en norsk kommune for barn som opplever skolefraværsproblemer.	Foreldre som fikk støtte og oppfølging fra et skolefraværsteam (n=11) Skolenivå ikke oppgitt	Høy
Herlitz (2025), Storbritannia [42]	Kvalitativ, nettbasert spørreundersøkelse	Å undersøke perspektivene til ungdommer, omsorgspersoner og skoleansatte på fravær fra og tilbakekomst til skolen for elever med kroniske helseplager.	Elever med kroniske helseplager (n=12), omsorgspersoner (n=33) og skoleansatte (n=18) Videregående	Høy
Kardas (2022), Tyrkia [62]	Kvalitativ, intervjuer	Å utforske lærernes erfaringer med implementeringen av motstandsdyktighetsprogrammet (RESCUR).	Lærere (n=11) Ungdomsskole	Høy
Martin (2020), Frankrike [43]	Kvalitativ, intervjuer	Å utforske erfaringer og oppfatninger hos skolepersonell, hovedsakelig lærere, knyttet til skolevegning blant elever med flerkulturell bakgrunn.	Ansatte i skolen (hovedsakelig lærere) i to regioner i Frankrike, som arbeider med elever med skolevegning, inkludert elever med flerkulturell bakgrunn (n=52) Skolenivå ikke oppgitt	Middels
Mossberg (2025), Sverige [63]	Kvalitativ, observasjoner av møter i skolefraværsteam	Formålet med studien var å undersøke hvordan medlemmer av tverrfaglige team tar ansvar og fordeler ansvar i samarbeidet om å håndtere skolefraværsproblemer.	Medlemmer i to ulike flerfaglige team som jobbet med et prosjekt for å håndtere skolefraværsproblemer (n=23) Ungdomsskole	Middels/lav

Nairz-Wirth (2017), Østerrike [44]	Kvalitativ, intervjuer	Formålet med studien var å undersøke hvordan lærere forstår og forklarer frafall i videregående opplæring, med særlig fokus på hvordan betydningen av lærer-elev-relasjoner blir oversett eller undervurdert.	Lærere (n=60) Videregående skole	Middels/lav
O'Toole (2024), Irland [55]	Kvalitativ, fokusgruppe intervjuer, kunstbasert metode	Formålet med studien var å utforske hvordan medfølelse, samarbeid og kultur-responsivitet kan fremme vellykkede utdanningsløp for elever som har utfordringer med skolefravær	Lærere, skoleansatte og skoleledere (n=15), tverrfaglig profesjonelle (psykologer, sosialarbeidere) (n=12), foreldre (n=2) og ungdommer mellom 14-18 år (n=11) Ungdoms- og videregående skole	Middels
Ottesen (2017), Norge [54]	Kvalitativ, fokusgrupper	Å øke forståelsen av læreres og skolelederens erfaringer og syn på den høye frafallsraten i norsk videregående opplæring	Rektorer (n=6) og lærere (n=28) Videregående skole	Middels
Peditzi (2022), Italia [45]	Mixed-metode, spørreskjema og intervjuer (sammenligning elever, foreldre, lærere)	Å kartlegge graden av skoletrivsel/-belastning hos barn i tidlig ungdomsalder og identifisere sentrale risikofaktorer samt vurdere betydningen av kvaliteten på relasjonene mellom elev-foreldre og elev-lærer	Elever mellom 13-15 år (n=120) i den kvantitative delen. Foreldre og lærere i den kvalitative (antall ikke oppgitt) Ungdomsskole	Lav
Peeters (2025), Nederland [56]	Kvalitativ, fokusgrupper	Å identifisere innsatsområder for forebygging på flere støttenivåer (universelt, selektivt og intensivt) med utgangspunkt i Multi-Tiered System of Support (MTSS)	Fagpersoner (n=19), ungdommer mellom 12 og 15 år (n=8) og foreldre (n=5) Ungdomsskole	Middels
Rodríguez-Izquierdo (2022), Spania [57]	Kvalitativ, fokusgrupper og intervjuer	Å undersøke lærere sine perspektiver på faktorer som bidrar til skolefravall, samt hvilke praksiser de opplever som inspirerende for å forebygge tidlig avslutning av skolegang	Lærere (n=15) Barneskole, Ungdomsskole og videregående skole	Lav

Sakiz (2017), Tyrkia [64]	Mixed metode, spørreundersøkelse og intervjuer	Å rapportere resultater fra et skolebasert program som har som mål å fremme faglige prestasjoner, skoleoppmøte og positive oppfatninger av skolemiljøet samt sosial-emosjonell tilpasning blant elever med funksjonsnedsettelse	Elever (3.-8. klasse) med funksjonsnedsettelse og de fire skolene de gikk på (n=50) Barne- og ungdomsskole	Middels
Sawyer 2023, UK [65]	Kvalitativ, intervjuer	Å forstå foreldres erfaringer med emosjonelt utløst skolevegring for å styrke fagpersoners kunnskap og støtte	Foreldre (n=5) Barne- og ungdomsskole	Middels/lav
Subedi (2015), USA [58]	Kvantitativ (tverrsnitt)	Å undersøke sentrale prediktorer for elevenes karaktersnitt og skolefravær (antall fraværsdager), samt vurderte lærereffektivitet basert på andelen varians forklart på lærernivå i modellen.	Elever (n=1000) og lærere (n=53) Ungdoms- og videregående skole	Middels
Vanneste (2016), Nederland [46]	Kvalitativ, intervjuer	Studien undersøkte hvilke grunner som motiverer skoleansatte til å følge opp omfattende medisinsk fravær, deres erfaringer med å ta i bruk et helsefaglig rådgivingsverktøy for å forbedre helse og øke skole-deltakelse, samt hvilke faktorer som fremmer eller hemmer en bærekraftig implementering	Rektorer (n=9) og koordinatorene for elever med spesialpedagogiske behov (n=8) Videregående skoler	Middels

Relevante funn fra primærstudiene

Ingen av de inkluderte studiene omhandlet eksplisitt skoleansattes kompetanse til å avdekke, undersøke og følge opp skolefravær, men samtlige studier berørte tematikken og hadde funn som var relevante for problemstillingene våre.

Fem av studiene omhandlet konkrete tiltak der deler av intervensjonen var rettet mot å styrke ansattes kompetanse i å avdekke og følge opp skolefravær (tabell 3). Tiltakene gikk ut på å forebygge og følge opp skolefravær, inkludert implementering av relasjonell praksis, Back2School, medisinsk vurdering for elever meldt syke, et inkluderende program og et motstandsdyktighetsprogram (resilliansprogram) med samarbeid mellom universitet og lokalsamfunn for forebygging av skolefravær. Tiltakene varierte fra relasjonsbaserte og pedagogiske tilnærminger til intervensjoner basert på kognitiv atferdsterapi og tverrfaglig samarbeid mellom skole, hjem og helsetjenester, og inkluderte både enkeltstående og flerkomponent programmer med mål om å styrke kompetanse, fremme inkludering og øke elevens skoleoppmøte.

Tabell 3: Beskrivelse av tiltak med hensikt å styrke kompetansen blant ansatte

Tiltak	Beskrivelse av tiltak	Ref.
Implementering av relasjonell praksis for å støtte skoleoppmøte	Relasjonell praksis legger vekt på betydningen av trygge relasjoner mellom voksne og barn for elevers psykiske helse, emosjonelle regulering og læring. Tilnærmingen bygger på en forståelse av at atferd uttrykker emosjonelle og udekkede behov, særlig hos barn med belastende livserfaringer. Ved å sette relasjoner i sentrum kan relasjonell praksis prege hele skolesystemet og bidra til inkludering, tilhørighet og bedre støtte til sårbare elever, samtidig som ansatte får verktøy til å møte elevers emosjonelle behov på en empatisk måte.	[59]
Back2School	En intervensjon basert på kognitiv adferdsterapi rettet mot elever, foreldre og lærere.	[37]
Medical Advice for Sick-reported Students (abbreviated as MASS)	En intervensjon som bygger på et tett samarbeid mellom skole og helsetjeneste for barn og unge, og innebærer tidlig identifisering av elever med høyt fravær, obligatorisk konsultasjon hos lege i skolehelsetjenesten, helhetlig kartlegging av medisinske, psykososiale og skole-relaterte årsaker til fraværet, samt utarbeiding og oppfølging av en individuell tiltaksplan. Tiltaksplanen kombinerer helsehjelp, pedagogiske tilpasninger og støtte til elev og foreldre, med mål om å forbedre helse og øke skole-deltakelse.	[46]
Et inkluderende program	Et sammensatt tiltak. Programmet besto av en rekke opplærings- og sosiale aktiviteter for skoleansatte, foreldre og barn, etterfulgt av implementering av kunnskapen som ble tilegnet gjennom disse aktivitetene. Programmet inkluderte en arbeidspakke som hadde som mål å styrke skoleansattes kunnskap og ferdigheter for å fremme positive relasjoner mellom elever med funksjonsnedsettelse og deres jevnaldrende. For å fremme skoleprestasjoner og oppmøte blant elever med funksjonsnedsettelse.	[64]
Resilience Program with University-Community Cooperation for the Prevention of school Dropout (RESCUR)	Et systematisk, skolebasert resilience-program som bygger på samarbeid mellom universitet, skole og samfunn kan ha positiv innvirkning på elevers sosiale og emosjonelle utvikling, læreres kompetanse og skolekultur, og dermed bidra til å forebygge skolefravall.	[62]

I 25 studier kom det frem funn knyttet til kompetanseområder som elever, foreldre og skoleansatte anså som viktige i arbeidet med å forebygge og håndtere skolefravær (tabell 4). Disse studiene fremhevet et bredt spekter av kompetanseområder, inkludert relasjonell kompetanse, kompetanse om skolefraværspromatikk og elevers psykiske og fysiske behov, samt kompetanse i tilrettelegging av skolehverdag og pedagogisk praksis. Videre fremheves betydningen av kompetanse i tverrfaglig samarbeid, rolleavklaring og felles rutiner, samt lærerengasjement og deling av kunnskap og erfaringer. I tillegg fremkommer det at kulturell kompetanse og en støttende og inkluderende tilnærming til klasseledelse er sentrale faktorer for å forebygge og håndtere skolefravær.

Tabell 4: Beskrivelse av funn om kompetanseområder som etterspørres/fremheves som viktige (n=25)

Kompetanse-områder	Beskrivelse av funn	Referanser
Relasjonell kompetanse	Evne til relasjonsbygging med elever og foreldre. Ferdigheter i å skape støttende lærer-elev relasjoner, samt evne til å motivere. Evne til å skape positive relasjoner med foreldre og engasjere foreldre til deltakelse og likeverdige samarbeidspartnere. Rettferdighetssans, evne til å gi relasjonell støtte til både elever og foreldre, samt å lytte til og møte barn og deres familier med empati, forståelse og tryggende støtte. Gi elevene reell medvirkning.	[15, 37-58]
Kompetanse om skolefraværspromatikk	Kunnskap om hvordan man kan gjenkjenne og avdekke problematisk fravær, forstå bakenforliggende årsaker som for eksempel angst og emosjonsbasert fravær, samt strategier for å håndtere skolefravær. Dette inkluderer også behov for økt kunnskap om tegn på problematisk fravær, større klarhet i begrepet kronisk fravær og mer tilstrekkelig opplæring. Evidensbasert kunnskap tilpasset konteksten. Kompetanse i systemisk forståelse av skolefravær. Evne til å monitorere både akademiske resultater og fraværsmønstre på klassesystemnivå.	[37, 40, 41]
Kompetanse om psykiske og fysiske helse	Kunnskap om blant annet autisme, angst og helseutfordringer, samt hvordan skolehverdagen kan tilrettelegges for disse elevgruppene, og hvordan man kan følge opp elever med komplekse utfordringer. Kompetanse om mobbing. Kunnskap	[38-43]

behov/komplekse behov	om hvordan prestasjonspress, vurderingspraksis og læringskrav påvirker elevens psykiske helse og fremmøte.	
Kompetanse i tilrettelegging av skolehverdag og pedagogisk praksis	Evne til å finne fleksible løsninger, herunder tilrettelegging i skolen tilpasset den enkelte elev og bakenforliggende utfordringer, bruk av gradvise tilpasninger samt tilpasning av undervisningen etter elevens interesser for å fremme motivasjon og lærelyst. Hjemmeundervisning eller nettbasert opplæring. Dra lærdom av COVID-19 perioden. Evne til å gjøre undervisningen morsom og interessant. Bedre veiledning ved valg av utdanning, studieprogrammer som er bedre tilpasset elevenes interesser og akademisk nivå, samt aktiv involvering av elever. Viktigheten av tilhørighet, trygghet og verdsettelse i skolen.	[38-43]
Tverrfaglig samhandlingskompetanse	Evne til å trekke inn nødvendig kompetanse ved behov samt evne til å samarbeide på tvers av innsatser/fagfelt. Kunnskap om når og hvordan man kan trekke inn andre instanser.	[37, 38, 40]
Lærer-engasjement	Lærere som gjør det lille ekstra ved å ta seg tid til å lytte, vise forståelse og følge opp hvordan eleven har det, trekkes frem som positivt. Evne til å jobbe proaktivt og ikke bare reaktivt med fraværsproblemet. Lærere som er tilgjengelige, oppsøker (tar kontakt) med elevene og som deltar på skoleturer, sportsarrangementer, kick-off ol. for å lære elevene å kjenne og bygge relasjoner. Lærere som ser fremover og har fokus på at elevene skal lykkes også etter avsluttet grunnskole.	[41, 42]
Å dele kunnskap/erfaringer med kollegaer/ å jobbe som team	Å dele kunnskap og erfaringer med kollegaer, ble ansett som en viktig del av arbeidet med skolefravær. Det å kjenne hverandres kompetanseområder, viktigheten av tverrfaglig skolemiljøteam og å legge til rette for uformell samhandling, i tillegg til de formelle rollene i teamet ble også fremhevet.	[38, 41]
Rolleavklaring/kunnskap om hvem som har ansvar	Kunnskap om skoleansatte sitt ansvar og hvem som har ansvar for å følge opp hva i forbindelse med skolefravær. Enkelte ansatte så ikke på det som sitt	[44, 45, 48, 52]

for å følge opp/ ansvarsfraskrivelse	ansvar å følge opp eller anså det ikke som et skoleproblem, men heller et elev- eller foreldreproblem.	
Felles kunnskap om skolens retningslinjer/rutiner i arbeid med skolefravær samt kunnskap om tilgjengelige ressurser	Felles forståelse og rutiner for hvordan følge opp fravær. Felles rutiner for når skal man ta kontakt med foresatte, hvilke tiltak skal settes inn ol.	[46]
Kulturell kompetanse	Dette innebar forståelse for ulike kulturer og evne til å identifisere og overkomme kulturelle barrierer. Evne til å arbeide for å finne et felles språk og en felles forståelse, samt bruke egen bakgrunn som ressurs i relasjonsarbeidet, for eksempel dersom læreren selv har minoritetsbakgrunn ble ansett som viktig.	[43, 47]
Å ha en støttende tilnærming til disiplin/classroom management, and instructional effectiveness	Fokus på dialog og å finne løsninger heller enn å bare påpeke utfordringer eller straffe elever. Lære opp lærere i positiv forsterkning (positive reinforcement).	[15, 49]

Funn fra de kvalitative intervjuene

Vi inkluderte data fra 13 semistrukturerte digitale intervjuer. Alt i alt deltok 27 informanter fra 12 norske kommuner av ulik størrelse. I intervjuene ble følgende kompetanseområder fremhevet som spesielt viktige i arbeidet med skolefravær:

Relasjonell kompetanse og klasseledelse

Et tydelig funn er at informantene vektla relasjonskompetanse som helt grunnleggende for å kunne jobbe målrettet og systematisk med skolefravær. Dette handlet både om å bygge trygghet og tillit, men også om å være emosjonelt tilgjengelig og om å kunne stå i krevende situasjoner og ta vanskelige samtaler med elever og foresatte. Flere beskrev relasjonen som en forutsetning for å komme i posisjon og få til endring, og pekte på behovet for skoleansatte som tør å gå inn i dialog med familie og som har evne til å knytte kontakt og få til samarbeid.

Flere av deltakerne påpekte også at lærere står i en stadig mer krevende og kompleks skolehverdag, noe som stiller større krav til klasseledelse og profesjonell trygghet. Flere beskrev at dette ikke bare handler om elevens behov, men også om hvordan de

skoleansatte møter disse behovene og klarer å stå i krevende situasjoner over tid. Kompetanse på klasseledelse ble ansett som en viktig del av arbeidet med å forebygge og håndtere fravær, særlig i klasserom hvor utfordringene oppleves som sammensatte og vedvarende.

Forståelse av regelverk

Flere påpekte behov for forståelse og trygghet rundt regelverket, særlig knyttet til kapittel 12¹ og skolens arbeid med skolemiljø saker. Deltakerne beskrev at manglende kunnskap kunne føre til at saker ble håndtert feil eller at skolen gikk for raskt over til tiltak uten tilstrekkelig kartlegging og undersøkelse. Samtidig uttrykte flere et behov for felles forståelse i organisasjonen for når en sak skal håndteres innenfor kapittel 12 og når den bør løses på lavere nivå.

Kunnskap om psykisk helse

Flere pekte på økende kompleksitet i elevgrupper og at det derfor trengs mer kompetanse knyttet til psykisk helse og psykologisk forståelse både for å kunne forstå hva fravær kan være uttrykk for, og å kunne møte elever og foresatte med trygghet og innsikt i mulige årsaker til utfordringene. Noen trakk også frem behovet for helsefaglig kompetanse inn i arbeidet, og at det kunne være nyttig med tettere samarbeid med kommunal psykolog eller andre helsetjenester.

Felles struktur og systemforståelse i oppfølgingen

Informantene beskrev at systematisk arbeid og strukturert oppfølging er viktig for å lykkes i arbeidet med skolefravær. Flere pekte på at fravær ikke bare kan forstås som et individuelt problem, men må ses i sammenheng med klassemiljø, lærerteam og skolekontekst. De påpekte at felles kunnskap og forståelse av retningslinjer og tydelig systematikk i arbeidet kunne gjøre det lettere å få oversikt og å iverksette riktige tiltak på riktig nivå og gi klarhet i hvem som har ansvar for hva. I tillegg ble behovet for en organisatorisk «rigg» som gjør at lærere ikke blir stående alene i krevende saker, og at fravær fanges opp og følges opp tidlig, beskrevet.

Kompetanse på mobbing, sosiale dynamikker og atferdsutfordringer

Flere etterspurte kompetanse knyttet til mobbing, skolemiljø og sosiale dynamikker, inkludert atferdsutfordringer. Noen beskrev at skolefravær ofte henger sammen med samspill i elevgruppen, relasjoner mellom elever og hvordan klassemiljøet fungerer. Samtidig erfarte de at atferdsutfordringer går igjen på tvers av trinn og elevgrupper, og at skolen trenger kompetanse til å tolke og håndtere slike uttrykk tidlig. Dette inkluderte både forståelse av mobbebegrepet og dynamikker i skolemiljøet, samt ferdigheter til å møte atferd på måter som bidrar til trygghet, relasjonsbygging og forebygging av videre skolefravær.

¹ Kapittel 12 i opplæringsloven (<https://lovdata.no/nav/lov/2023-06-09-30/kap12>) regulerer elevenes rett til et trygt og godt skolemiljø som fremmer helse, trivsel og læring. Bestemmelsene pålegger skolen å arbeide systematisk for et godt skolemiljø og gir ansatte en aktivitetsplikt til å følge med, gripe inn, varsle, undersøke og sette inn tiltak dersom en elev ikke har det trygt og godt på skolen.

Diskusjon

Hovedfunn

Vi identifiserte fem systematiske oversikter og 30 primærstudier som på ulike måter belyste problemstillingen om hvilken kompetanse skolen trenger i arbeidet med skolefravær. Både oversiktene og primærstudiene bygget i hovedsak på kvalitative studier og dekket ulike tematiske innfallsvinkler, men alle rapporterte funn knyttet til skoleansattes kompetanse til å avdekke, undersøke og følge opp skolefravær. I tillegg inkluderte vi data fra kvalitative intervjuer med 27 ansatte i den norske skole- og oppvekstsektoren om deres syn på kompetansebehov knyttet til arbeidet med skolefravær. Funnene fra denne kartleggingsoversikten og de kvalitative intervjuene viser at arbeid med skolefravær krever bred og sammensatt kompetanse.

For det første tyder funnene på at relasjonell kompetanse fremstår som et sentralt grunnlag i arbeidet med skolefravær. Både forskningslitteraturen og intervjuene peker mot betydningen av at ansatte kan etablere trygge, forutsigbare og tillitsfulle relasjoner til elever og foresatte, og håndtere krevende situasjoner og samtaler på en måte som fremmer samarbeid. Dette kan forstås som at arbeidet med skolefravær i praksis handler mye om hvordan ansatte møter elever og familier i situasjoner som ofte er preget av usikkerhet, belastning og sammensatte utfordringer.

For det andre synliggjør kartleggingen at ansatte ser ut til å ha behov for kunnskap som gjør dem bedre i stand til å forstå skolefravær som et komplekst og sammensatt fenomen. Dette gjelder blant annet kompetanse knyttet til psykisk helse, nevrodiversitet, lærevansker, somatiske plager, mobbing, skolemiljø og sosiale dynamikker. Funnene kan tyde på at slik kompetanse er viktig både for å oppdage tidlige tegn på at en elev strever, og for å undersøke hva fraværet kan være uttrykk for. Samlet peker dette mot at skolefravær bør forstås i lys av elevens totale situasjon, snarere enn som et avgrenset problem knyttet til motivasjon eller oppmøte alene.

Videre tyder resultatene på at kompetansebehovet ikke bare er individuelt, men også organisatorisk og tverrfaglig. Flere av studiene og intervjuene beskriver uklare roller, varierende systematikk og mangelfull koordinering mellom skole, PPT, skolehelsetjeneste og andre relevante aktører. Dette kan indikere at kompetanse i arbeidet med skolefravær også handler om felles rutiner, rolleforståelse, samhandlingskompetanse og organisatoriske strukturer som gjør det mulig å avdekke og følge opp fravær tidlig. Resultatene kan dermed peke mot at styrking av praksis ikke

bare bør rettes mot enkeltansattes kunnskap og ferdigheter, men også mot skolers og kommuners samlede kapasitet til å arbeide systematisk og koordinert.

Funnene fra intervjuene med ansatte i norske kommuner ser i stor grad ut til å understøtte mønstrene i forskningslitteraturen. Informantene fremhevet særlig relasjonell kompetanse, klasseledelse, regelverksforståelse, psykisk helse, systemforståelse og kompetanse knyttet til mobbing, sosiale dynamikker og atferdsutfordringer. At disse temaene går igjen både i litteraturen og i de kvalitative intervjuene, kan styrke inntrykket av at dette er kompetanseområder som oppleves som relevante i praksisfeltet. Samtidig må dette forstås som en identifisering av etterspurte og fremtredende kompetanseområder, ikke som dokumentasjon på hvilke former for kompetanseutvikling som gir best resultater knyttet til skolefraværsproblematikk. I intervjuene kom det i tillegg frem at norske skoleansatte etterspør økt kompetanse i regelverk, særlig knyttet til håndtering av saker etter opplæringslovens kapittel 12, og trygghet i juridiske vurderinger. Fravær forstås gjennomgående som et komplekst og kontekstuel fenomen som må møtes på individ-, klasse- og skolenivå, snarere enn som et isolert elevproblem.

Er kunnskapsgrunnlaget dekkende, pålitelig og anvendelig?

Kunnskapsgrunnlaget i denne oversikten vurderes samlet sett å gi et godt svar på problemstillingene, særlig fordi vi har kombinert to komplementære datakilder: en kartleggingsoversikt over nasjonal og internasjonal forskning og egne kvalitative intervjuer med norske skoleansatte. Denne kombinasjonen styrker både bredden og relevansen i kunnskapsgrunnlaget. Forskningslitteraturen gir et overordnet bilde av hvilke kompetanseområder som fremheves i feltet, mens intervjuene tilfører praksisnære erfaringer og kontekstuelle nyanser fra norsk skolehverdag.

Samtidig har kunnskapsgrunnlaget noen metodiske begrensninger som må tas i betraktning ved tolkningen av resultatene. De systematiske oversiktene ble gjennomgående vurdert til moderat eller lav metodisk kvalitet, med svakheter særlig knyttet til mangelfull rapportering av søkestrategier, kvalitetsvurderinger og analysemetoder. Dette innebærer at funnene fra oversiktene bør tolkes med en viss varsomhet. De kvalitative primærstudiene ble i hovedsak vurdert til middels til høy kvalitet, noe som styrker tilliten til disse funnene, selv om flere studier manglet refleksivitet og tydelig metodisk beskrivelse. Primærstudiene med andre studiedesign hadde mer varierende kvalitet, og de kvantitative studiene var tverrsnittstudier som bare gir grunnlag for å si noe om sammenhenger, ikke årsaksforhold.

Forskningsfeltet er dessuten i stor grad dominert av kvalitative studier av varierende kvalitet, og en betydelig andel av studiene er gjennomført i kontekster der overførbarheten til norsk skole kan være usikker. I tillegg er det få studier som undersøker konkrete tiltak for å sikre at skoleansatte har relevant og tilstrekkelig kompetanse i møte med skolefravær. Ingen av de inkluderte studiene omhandler skoleansattes kompetanse eksplisitt som hovedtema. Resultatene sier derfor først og fremst noe om hvilke kompetanseområder som løftes frem som viktige eller

etterspurte, og i mindre grad om hvilke tiltak som er mest virksomme for å styrke denne kompetansen.

Samtidig var det betydelig overlapp mellom kompetanseområdene som fremheves i forskningen og det informantene trakk frem i intervjuene. Dette bidrar til å styrke funnernes troverdighet. Når både forskningslitteraturen og aktører i praksisfeltet peker i samme retning, gir det støtte til at de identifiserte kompetansebehovene er relevante i arbeidet med skolefravær.

Intervjuene bidro også med funn som ikke var omtalt i forskningslitteraturen. Dette gjaldt særlig kompetanse knyttet til norske systemer og regelverk, som forståelse av kapittel 12 og vurderinger av barnets beste. At slike temaer i mindre grad fremkommer i internasjonal forskning, er ikke overraskende, ettersom de er tett knyttet til nasjonale rammer og lovverk. Nettopp derfor var intervjustudien et viktig supplement til kartleggingsoversikten. Ved å inkludere erfaringer fra norske kommuner og skoler styrkes studiens overførbarhet og anvendbarhet i en norsk kontekst.

Styrker og svakheter ved studien

En styrke ved kartleggingsoversikten er at den bygger på et grundig og systematisk litteratursøk etter studier publisert i perioden 2015 til november 2025, gjennomført i flere relevante databaser ved hjelp av en eksplisitt og forhåndsdefinert søkestrategi. Relevansvurderingen av studiene ble gjort parvis og uavhengig i tråd med fastsatte inklusjonskriterier, noe som bidrar til å redusere risikoen for seleksjonsbias. Videre inkluderte oversikten både oppsummert forskning og kvantitative og kvalitative studier, noe som gir et bredt bilde av forskningen om kompetanse blant skoleansatte i arbeid med skolefravær. Totalt ble 35 publikasjoner inkludert, som til sammen belyser forskningsspørsmålene fra ulike perspektiver.

En annen styrke ved kartleggingsoversikten er at vi har vurdert metodisk kvalitet for alle de inkluderte studiene. Dette bidrar til å øke transparensen i kunnskapsgrunnlaget og gir et bedre grunnlag for å vurdere hvor robuste funnene er. Samtidig har oversikten enkelte svakheter. Det er mulig at relevante studier ikke ble identifisert dersom de benyttet andre begreper for kompetanse eller skolefravær enn de som inngikk i søkestrategien, særlig i tittel eller sammendrag. Det er også sannsynlig at relevante studier i søket ikke ble inkludert fordi vi avsluttet gjennomgangen av referanser tidlig av ressurs hensyn. En annen mulig begrensning ved kartleggingsoversikten er at den inkluderer studier om frafall, som delvis overlapper med, men også skiller seg fra, skolefravær som fenomen og forskningsfelt. Dette kan ha bidratt til et stort antall treff og innebærer at funnene bør tolkes med noe varsomhet, samtidig som inkluderingen kan begrunnes med at frafall ofte kan forstås som et mulig utfall av langvarig eller skolefravær. Manglende uavhengig kvalitetssikring av dataauthenticiteten representerer også en metodisk svakhet, da det kan ha økt risikoen for feil og redusert påliteligheten i datagrunnlaget. Vi sjekket heller ikke hvorvidt de inkluderte primærstudiene overlapper mellom de inkluderte oversiktene, noe som kan innebære at enkelte studier er inkludert flere ganger og dermed får uforholdsmessig stor vekt i kunnskapsgrunnlaget. Videre er dette en kartleggingsoversikt, og det er derfor ikke

gjennomført dyptgående analyser eller synteser av studienes funn. Selv om studienes metodiske begrensninger er vurdert, er det ikke gjort systematiske vurderinger av tilliten til resultatene (for eksempel ved bruk av GRADE eller tilsvarende verktøy). Funnene gir dermed et overordnet bilde av eksisterende forskning.

Når det gjelder den kvalitative intervjustudien er det enkelte styrker og svakheter som må tas i betraktning i tolkningen av funnene. Vi utførte digitale intervjuer på Teams og er bevisst på at en digital intervjusituasjon kan gi redusert tilgang til nonverbale uttrykk, som kroppsspråk, pauser og stemningsskifter, og dette kan påvirke hvordan utsagn forstås og nyanseres. I tillegg var intervjuene i hovedsak fokusert på skolemiljøteam og hvordan disse er organisert og arbeidet i kommunene. Hvilken kompetanse som er nødvendig i skolen for å forebygge og følge opp skolefravær var en mindre del av tematikken som ble undersøkt. Om vi hadde utført intervjuer med kompetanse som hovedfokus kunne vi fått fyldigere svar som mer direkte utforsket fokuset for denne studien.

Samtidig har den kvalitative studiens design flere tydelige styrker. Kombinasjonen av individuelle intervjuer og gruppeintervjuer ga både rom for personlige refleksjoner og mulighet til å fange opp erfaringsutveksling og felles forståelser mellom aktører. De individuelle intervjuene reduserte påvirkning fra gruppedynamikk og muliggjorde utdyping av erfaringer som informantene kanskje ikke ville delt i en gruppesetting. Den digitale gjennomføringen senket dessuten terskelen for deltakelse og gjorde det mulig å inkludere informanter fra kommuner med ulik størrelse, geografisk plassering og organisatorisk struktur.

Resultatenes betydning for praksis

Funnene i denne studien tyder på at arbeidet med å avdekke, undersøke og følge opp skolefravær forutsetter et bredt og sammensatt kompetansegrunnlag hos skoleledelse, pedagoger og andre ansatte i skolen, PPT og skolehelsetjenesten. Videre viser funnene at kompetanse i liten grad undersøkes eksplisitt, men at det likevel fremkommer et tydelig mønster på tvers av datakildene. Relasjonell kompetanse, kunnskap om psykisk helse og sammensatte elevbehov, ferdigheter i tverrfaglig samarbeid, samt systemforståelse og rolleavklaring fremstår som sentrale kompetanseområder i arbeidet med å avdekke, undersøke og følge opp skolefravær.

Funnene peker videre mot at oppfølging av skolefravær ikke kan bero på enkeltansattes erfaringer eller ad hoc-baserte løsninger. Når ansatte beskriver usikkerhet knyttet til psykisk helse, regelverk, mobbing, sosial dynamikk og komplekse elevsaker, samtidig som litteraturen viser til mangelfull koordinering og uklare ansvarlinjer, tyder det på at kompetanseutvikling må forankres på systemnivå. For praksis betyr dette at kompetanse ikke bare bør forstås som individuell kunnskap, men også som skolens og tjenestenes evne til å etablere felles strukturer, rutiner og samarbeidsformer for tidlig og helhetlig innsats.

I tråd med rammene for en kartleggingsoversikt har vi ikke syntetisert resultatene fra de inkluderte studiene eller vurdert tilliten til dokumentasjonen av eventuelle samlede

funn. Vi er derfor tilbakeholdne med å trekke bastante slutninger om implikasjoner for praksis. Likevel så tyder resultatene samlet sett på at styrking av kompetanse i arbeidet med skolefravær ikke bør avgrenses til individuell opplæring, men sees som en del av en bredere kapasitetsbygging i skole og støttetjenester. For praksis innebærer dette behov for å utvikle felles forståelse, tydelige strukturer og tverrfaglige samarbeidsformer, samtidig som ansatte trenger konkret kompetanse i relasjonsarbeid, klasseledelse, psykisk helse, regelverk, skolemiljø og individuelt tilpasset oppfølging.

Siden dette er en systematisk kartleggingsoversikt, er det imidlertid viktig å understreke at først og fremst gir den en oversikt over hvilke kompetanseområder som fremstår som særlig relevante i arbeidet med å avdekke, undersøke og følge opp skolefravær. Intervjudataene som inngår i kartleggingen sier også noen om hvor praksisfeltet, i en norsk setting, selv opplever behov for styrking. Resultatene kan derfor være nyttige som utgangspunkt for lokal tjenesteutvikling, prioritering av kompetansehevende tiltak og videre forskning på hvordan slike tiltak best kan utformes, implementeres og evalueres.

Kunnskapshull

Vi identifiserte ingen systematiske oversikter eller primærstudier som hadde som hovedmål å undersøke skoleansattes kompetanse eller kompetansehevende tiltak eksplisitt. Dette peker på et tydelig kunnskapshull. Oversiktene og primærstudiene omhandler i hovedsak arbeid med skolefravær på et overordnet nivå, der kompetanse fremkommer som ett av flere temaer.

Det mangler også studier som spesifikt evaluerer kompetansehevende tiltak rettet mot skoleansatte. Kartleggingen synliggjør derfor et behov for mer forskning på hvilke kompetansehevende tiltak som faktisk bidrar til bedre avdekking, undersøkelse og oppfølging av skolefravær. Det var også få studier om foreldres/foresatte sine perspektiver på hvilke kompetanseområder de anser som viktige og få studier fra en norsk eller nordisk kontekst.

Konklusjon

Denne studien, en kartleggingsoversikt supplert med data fra kvalitative intervjuer, viser at arbeidet med å avdekke, undersøke og følge opp skolefravær forutsetter bred og sammensatt kompetanse i skolen.

Relasjonskompetanse fremstår som en særlig sentral forutsetning, der evnen til å etablere trygge og tillitsfulle relasjoner til elever og foresatte er avgjørende for å komme i posisjon til å forstå, forebygge og håndtere skolefravær. Samtidig fremheves behovet for kompetanse om skolefravær og elevers fysiske og psykiske helsebehov, samt kompetanse i tilrettelegging av skolehverdag og pedagogisk praksis. Videre fremheves betydningen av tverrfaglig samhandlingskompetanse, rolleavklaring og felles rutiner, samt lærerengasjement og deling av kunnskap og erfaringer. Kulturell kompetanse og en støttende og inkluderende tilnærming til klasseledelse (didaktisk kompetanse) fremstår også som sentrale kompetanser for å forebygge og håndtere skolefravær. I intervjuer pekte dessuten norske ansatte i skole- og oppvekstsektoren på et behov for økt kompetanse knyttet til regelverk, særlig i saker som berører elevers rettigheter og skolens handlingsrom.

Samlet sett tyder kunnskapsgrunnlaget på at skolefravær må forstås som et komplekst og kontekstuel fenomen som krever kompetanse på flere nivåer, relasjonelt, faglig og organisatorisk.

Vi identifiserte ingen systematiske oversikter eller primærstudier som hadde som hovedmål å undersøke skoleansattes kompetanse eller kompetansehevende tiltak eksplisitt. Det er derfor behov for videre forskning, særlig i norsk og nordisk kontekst, som undersøker hvordan ulike former for kompetanseutvikling og systematisk arbeid i skolen kan bidra til å forebygge og redusere skolefravær.

Referanser

1. Lovdata, *Lov om grunnskoleopplæringa og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova)*, in *LOV-2023-06-09-30*. Lovdata.
2. Utdanningsdirektoratet. *Fraværet i grunnskolen fortsetter å øke*. . 2024 3. april 2025]; Available from: <https://www.udir.no/tall-og-forskning/statistikk/statistikk-grunnskole/analyser/2024/fravaret-fortsetter-a-oke/>.
3. Utdanningsdirektoratet. *Økt timefravær i videregående*. . 2024 3. april 2025]; Available from: <https://www.udir.no/tall-og-forskning/statistikk/statistikk-videregaende-skole/analyser/2024/fravar-vgs-2023-24/>.
4. Leduc, K., et al., *School refusal in youth: A systematic review of ecological factors*. *Child Psychiatry & Human Development*, 2024. **55**(4): p. 1044–1062.
5. Ulaş, S. and İ. Seçer, *A systematic review of school refusal*. *Current Psychology*, 2024. **43**(21): p. 19407–19422.
6. Egger, H.L., J.E. Costello, and A. Angold, *School refusal and psychiatric disorders: A community study*. *Journal of the American academy of child & adolescent psychiatry*, 2003. **42**(7): p. 797–807.
7. Nik Jaafar, N.R., Tuti Iryani, M.D., Wan Salwina, W.I., Fairuz Nazri, A.R., Kamal, N.A., Prakash, R.J. and Shah, S.A., *Externalizing and internalizing syndromes in relation to school truancy among adolescents in high-risk urban schools*. *Asia-pacific Psychiatry: Official Journal of the Pacific Rim College of Psychiatrists*, 2013. **5**: p. 27–34.
8. Kogan, S.M., et al., *Risk and protective factors for substance use among African American high school dropouts*. *Psychology of Addictive Behaviors*, 2005. **19**(4): p. 382.
9. Tramontina, S., et al., *School dropout and conduct disorder in Brazilian elementary school students*. *The Canadian Journal of Psychiatry*, 2001. **46**(10): p. 941–947.
10. Hamadi, S.E., M.I. Furenes, and T. Havik, *A Systematic Scoping Review on Research Focusing on Professionals' Attitudes toward School Attendance Problems*. *Education Sciences*, 2024. **14**(1): p. 66.
11. Utdanningsdirektoratet. *Plikt til å følge opp fravær*. 2024 3. april 2025]; Available from: <https://www.udir.no/regelverk-og-tilsyn/skole-og-opplaring/plikt-til-a-folge-opp-fravar/>.
12. AC Bergene, K.V., B Lynnebakke, M Njølstad Vonen, R Haugland Lyckander, ØA Samuelsen,, *Fravær som vekker bekymring. Skoleeieres og skolelederes inntrykk og forståelse av fraværssituasjonen i Skole-Norge*. 2023.
13. Kearney C. A. and J. Childs, *Improving school attendance data and defining problematic and chronic school absenteeism: the next stage for educational policies and health-based practices*. . *Preventing School Failure: Alternative Education for Children and Youth*, 2023. **67**(4): p. 265–275.
14. Kearney, C.A., et al., *School attendance and school absenteeism: A primer for the past, present, and theory of change for the future*. *Frontiers in Education*, 2022. **7**.

15. Hamadi Selina, E., T. Havik, and S. Holen, *"Too little, too late": youth retrospectives on school attendance problems and professional support received*. *Frontiers in child and adolescent psychiatry*, 2025. **4**(NA): p. 1595289–NA.
16. Område for helsetjenester i Folkehelseinstituttet, *Slik oppsummerer vi forskning. Håndbok for Folkehelseinstituttet*. 4. reviderte ed. 2018, Oslo: Område for helsetjenester i Folkehelseinstituttet.
17. Arksey, H. and L. O'Malley, *Scoping studies: towards a methodological framework*. *International Journal of Social Research Methodology*, 2005. **8**(1): p. 19–32.
18. Peters, M.D.J., et al., *Chapter 11: Scoping reviews (2020 version)*, in *JBI manual for evidence synthesis*, E. Aromataris and Z. Munn, Editors. 2020, Joanna Briggs Institute Adelaide.
19. Bergsund HB, N.M., Klippen MIF, Nøkleby H., *Forskningsgrunnlag og praksiserfaringer fra skolemiljøteam: En kartleggingsoversikt med kvalitativ utvidelse. [Research evidence and practical experiences with school social teams: A scoping review with qualitative expansion]*. 2026, Folkehelseinstituttet: Oslo.
20. Levac, D., H. Colquhoun, and K.K. O'Brien, *Scoping studies: advancing the methodology*. *Implementation Science*, 2010. **5**(1): p. 69.
21. Peters, M., et al., *Chapter 11: Scoping Reviews in JBI Manual for Evidence Synthesis*, E. Aromataris and Z. Munn, Editors. 2020, [JBI]: University of Adelaide, South Australia.
22. Tricco, A.C., et al., *PRISMA Extension for Scoping Reviews (PRISMA-ScR): Checklist and Explanation*. *Ann Intern Med*, 2018. **169**(7): p. 467–473.
23. Thomas, J., et al., *EPPI-Reviewer: advanced software for systematic reviews, maps and evidence synthesis*. 2020, EPPI-Centre Software.: London: UCL Social Research Institute.
24. Aromataris E, et al., *Summarizing systematic reviews: methodological development, conduct and reporting of an Umbrella review approach*. *Int J Evid Based Healthc.*, 2015. **13**(3): p. 132–40.
25. Statens beredning för medicinsk och social utvärdering (SBU), *Vägledning till granskningsmall för kvalitativa evidenssynteser (QES)*. 2023.
26. Barker, T.H., et al., *The revised JBI critical appraisal tool for the assessment of risk of bias for quasi-experimental studies*. *JBI Evidence Synthesis*, 2024. **22**(3): p. 378–388.
27. Moola, S., et al., *Chapter 7: Systematic Reviews of Etiology and Risk*. 2020.
28. Lockwood, C., Z. Munn, and K. Porritt, *Qualitative research synthesis: methodological guidance for systematic reviewers utilizing meta-aggregation*. *Int J Evid Based Healthc*, 2015. **13**(3): p. 179–87.
29. Hong, Q.N., et al., *The Mixed Methods Appraisal Tool (MMAT) version 2018 for information professionals and researchers*. *Education for Information*, 2018. **34**(4): p. 285–291.
30. Clarke, V. and V. Braun, *Thematic analysis*. *The journal of positive psychology*, 2017. **12**(3): p. 297–298.
31. Lov om behandling av personopplysninger (personopplysningsloven) Tilgjengelig fra: <https://lovdata.no/lov/2018-06-15-38>.
32. Alaimo, G. and C. Kelly, *School staffs' views on student non-attendance: a systematic literature review*. *Frontiers in Education*, 2025. **10**.
33. Boaler, R. and C. Bond, *Systemic School-Based Approaches for Supporting Students with Attendance Difficulties: A Systematic Literature Review*. *Educational Psychology in Practice*, 2023. **39**(4): p. 439–456.
34. Corcoran, S. and C. Kelly, *A Meta-Ethnographic Understanding of Children and Young People's Experiences of Extended School Non-Attendance*. *Journal of Research in Special Educational Needs*, 2023. **23**(1): p. 24–37.
35. Hejl, C., et al., *A review and qualitative synthesis of the voices of children, parents, and school staff with regards to school attendance problems in the Nordic countries*. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 2024.

36. Sasso, I. and T. Sansour, *Risk and influencing factors for school absenteeism among students on the autism spectrum—a systematic review*. Review Journal of Autism and Developmental Disorders, 2024: p. 1–14.
37. Bania, E.V., et al., *Teachers' experiences with the Back2School intervention-a pilot study addressing problematic school absenteeism*. Frontiers in Psychology, 2025. **16**: p. 1608184.
38. Corcoran, S., C. Bond, and L. Knox, *Emotionally based school non-attendance: Two successful returns to school following lockdown*. Educational Psychology in Practice, 2022. **38**(1): p. 75–88.
39. Devenney, R. and C. O'Toole, *'What Kind of Education System Are We Offering': The Views of Education Professionals on School Refusal*. International Journal of Educational Psychology, 2021. **10**(1): p. 27–47.
40. Finning, K., et al., *Secondary School Educational Practitioners' Experiences of School Attendance Problems and Interventions to Address Them: A Qualitative Study*. Emotional & Behavioural Difficulties, 2018. **23**(2): p. 213–225.
41. Gray, L., V. Hill, and E. Pellicano, *"He's Shouting So Loud but Nobody's Hearing Him": A Multi-Informant Study of Autistic Pupils' Experiences of School Non-Attendance and Exclusion*. Autism & Developmental Language Impairments, 2023. **8**.
42. Herlitz, L., et al., *Challenging school experiences of unavoidable absence and return for young people with chronic health conditions in English secondary schools: a qualitative, multi-informant study*. Frontiers in Education, 2025. **10**.
43. Martin, R., et al., *School Refusal or Truancy? A Qualitative Study of Misconceptions Among School Personnel About Absenteeism of Children From Immigrant Families*. Frontiers in psychiatry Frontiers Research Foundation, 2020. **11**: p. 202.
44. Nairz-Wirth, E. and K. Feldmann, *Teachers' Views on the Impact of Teacher-Student Relationships on School Dropout: A Bourdieusian Analysis of Misrecognition*. Pedagogy, Culture and Society, 2017. **25**(1): p. 121–136.
45. Pedditzi, M.L., R. Fadda, and L. Lucarelli, *Risk and Protective Factors Associated with Student Distress and School Dropout: A Comparison between the Perspectives of Preadolescents, Parents, and Teachers*. International Journal of Environmental Research & Public Health [Electronic Resource], 2022. **19**(19): p. 02.
46. Vanneste, Y., et al., *Attitudes towards Addressing Medical Absenteeism of Students: A Qualitative Study among Principals and Special Education Needs Coordinators in Dutch Secondary Schools*. PLoS ONE [Electronic Resource], 2016. **11**(2): p. e0148427.
47. Dinesen, T.A., B.H. Blix, and A. Gramstad, *Professional strategies in upper secondary school dropout management among youth in the Sami areas of Norway: a focus group study*. International Journal of Circumpolar Health, 2023. **82**(1): p. 2198112.
48. Chian, J., et al., *Emotional based school avoidance: Exploring school staff and pupil perspectives on provision in mainstream schools*. Educational and Child Psychology, 2024. **41**(1): p. 55–75.
49. Enderle, C., *"So That You Can Feel Well": Perspectives of Students with Social, Emotional and Behavioral Difficulties on Factors that Support School Attendance*. School Mental Health, 2025. **17**(3): p. 935–956.
50. Enderle, C., et al., *Their voices matter: student and professional perspectives on overcoming school attendance problems in the context of social, emotional, and behavioral difficulties*. Frontiers in Education, 2025. **10**(NA): p. NA–NA.
51. Enderle, C., et al., *Secondary school students' perspectives on supports for overcoming school attendance problems: a qualitative case study in Germany*. Frontiers in Education, 2024. **9**(NA): p. NA–NA.

52. Flores Marina, E. and G. Brown Casey, *An Examination of Student Disengagement and Reengagement from an Alternative High School*. *School Leadership Review*, 2019. **14**(1).
53. Hansen Ulla, I., K. Munkhaugen Ellen, and K. Larsen, *Parental perspectives on school attendance problems and the role of municipal support systems*. *Frontiers in child and adolescent psychiatry*, 2025. **4**(NA): p. 1589988–NA.
54. Ottosen Karl, O., B. Goll Charlotte, and T. Sørli, *The Multifaceted Challenges in Teacher-Student Relationships: A Qualitative Study of Teachers' and Principals' Experiences and Views Regarding the Dropout Rate in Norwegian Upper-Secondary Education*. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 2017. **61**(3): p. 354–368.
55. O'Toole, C. and T. Ćirić, *Compassion, collaboration and cultural-responsiveness: insights on promoting successful pathways through education for students who face school attendance barriers*. *Frontiers in Education*, 2024. **9**(NA): p. NA–NA.
56. Peeters, M., et al., *Understanding and tackling academic stress and school attendance problems within the school system; a co-creation approach*. *Mental Health & Prevention*, 2025. **37**(NA): p. 200388–200388.
57. Rodríguez-Izquierdo, R.M., *Identifying factors and inspiring practices for preventing early school leaving in diverse Spain: teachers' perspectives*. *Intercultural Education*, 2022. **33**(2): p. 123–138.
58. Subedi Bidya, R., N. Reese, and R. Powell, *Measuring Teacher Effectiveness through Hierarchical Linear Models: Exploring Predictors of Student Achievement and Truancy*. *Journal of Education and Training Studies*, 2015. **3**(2): p. 34–43.
59. Alaimo, G. and C. Kelly, *Exploring the implementation of relational practice in a primary school to support school attendance*. *Frontiers in Education*, 2025. **10**(NA): p. NA–NA.
60. Gottfried, M., J.J. Kirksey, and E. Hutt, *Do Novice Kindergarten and First Grade Teachers Feel Prepared to Address Student Absenteeism? Evidence from a Statewide Survey. Research Report*. 2021, Urban Institute.
61. Gottfried Michael, A., J.J. Kirksey, and E. Hutt, *How Can Preservice Teaching Programs Help New Teachers Feel Prepared to Address Absenteeism?* *Teachers College Record*, 2020. **122**(5).
62. Kardas, M., et al., *Resilience Program with University-Community Cooperation for the Prevention of School Dropout: The Case of SOYAC**. *Journal of Qualitative Research in Education-Egitimde Nitel Arastirmalar Dergisi*, 2022(32): p. 161–187.
63. Mossberg, L., *To take, place and refuse accountability: how team members handle tasks and roles in collaboration on school attendance problems*. *Journal of Social Work Practice*, 2025. **39**(1): p. 85–99.
64. Sakiz, H., *Impact of an Inclusive Programme on Achievement, Attendance and Perceptions towards the School Climate and Social-Emotional Adaptation among Students with Disabilities*. *Educational Psychology*, 2017. **37**(5): p. 611–631.
65. Sawyer, R. and N. Collingwood, *SPIRAL: parents' experiences of emotionally-based school non-attendance (EBSNA) informing a framework for successful reintegration*. *Educational Psychology in Practice*, 2023. **40**(2): p. 141–158.
66. OpenAI, *ChatGPT (GPT-4-turbo) [Large language model]*. 2024: OpenAI; 2024. Tilgjengelig på: <https://www.openai.com>.
67. Hovde, K.-O. and S. Grønmo. *algoritme i Store norske leksikon på snl.no*. [cited 2022 5.4.2024]; Available from: <https://snl.no/algoritme>.
68. Tidemann, A. and A.C. Elster. *Maskinlæring*. 2022 [cited 2022 5.4.2024]; Available from: <https://snl.no/maskinl%C3%A6ring>.

Vedlegg 1: Søkestrategi

Søk etter systematiske oversikter

Sociological Abstracts (ProQuest)

2025-10-30

```
((MAINSUBJECT.EXACT.EXPLODE("School attendance") OR  
MAINSUBJECT.EXACT("Truancy") AND pd(>20200101)) OR (title(((school* OR  
education* OR class OR classes OR student* OR pupil*) NEAR/5 (absent* OR avoid*  
OR withdraw* OR attend* OR refuse OR refusing OR refuses OR reluctant OR drop-out*  
OR dropout* OR "dropping out" OR "dropped out"))) OR (school NEAR/1 (absenteeism  
OR phobia* OR distress OR absence* OR attendance OR non-attendance OR  
nonattendance OR refusal OR anxiet* OR withdrawal* OR exclusion*)) OR (school AND  
(drop-out* OR dropout* OR "dropping out" OR "dropped out" OR truant* OR truancy OR  
truanting)) OR ((school OR class OR classes) NEAR/1 (cut OR cutting OR skip OR  
skipping))) OR abstract(((school* OR education* OR class OR classes OR student* OR  
pupil*) NEAR/5 (absent* OR avoid* OR withdraw* OR attend* OR refuse OR refusing  
OR refuses OR reluctant OR drop-out* OR dropout* OR "dropping out" OR "dropped  
out"))) OR (school NEAR/1 (absenteeism OR phobia* OR distress OR absence* OR  
attendance OR non-attendance OR nonattendance OR refusal OR anxiet* OR  
withdrawal* OR exclusion*)) OR (school AND (drop-out* OR dropout* OR "dropping  
out" OR "dropped out" OR truant* OR truancy OR truanting)) OR ((school OR class OR  
classes) NEAR/1 (cut OR cutting OR skip OR skipping))) AND pd(>20200101))) AND  
((MAINSUBJECT.EXACT("Literature reviews") OR MAINSUBJECT.EXACT("Systematic  
review") AND pd(>20200101)) OR (title((systematic* NEAR/1 (review* OR search*)) OR  
meta-analys* OR metaanalys* OR meta-regression* OR meta-review* OR "narrative  
review" or "narrative synthesis" OR "qualitative synthesis" OR "qualitative review" OR  
(evidence NEAR/1 synthesi*) or (review AND (synthesis OR synthesized OR  
synthesizing OR synthesised OR synthesising)) OR "meta synthesis" OR "meta  
ethnography") OR abstract((systematic* NEAR/1 (review* OR search*)) OR meta-  
analys* OR metaanalys* OR meta-regression* OR meta-review* OR "narrative review"  
or "narrative synthesis" OR "qualitative synthesis" OR "qualitative review" OR  
(evidence NEAR/1 synthesi*) or (review AND (synthesis OR synthesized OR  
synthesizing OR synthesised OR synthesising)) OR "meta synthesis" OR "meta  
ethnography") AND pd(>20200101))) : 76
```

ERIC (ProQuest)

2025-10-30

((MAINSUBJECT.EXACT("Attendance") OR MAINSUBJECT.EXACT("Dropouts") OR MAINSUBJECT.EXACT("Truancy") AND pd(>20200101)) OR (title(((school* OR education* OR class OR classes OR student* OR pupil*) NEAR/5 (absent* OR avoid* OR withdraw* OR attend* OR refuse OR refusing OR refuses OR reluctant OR drop-out* OR dropout* OR "dropping out" OR "dropped out"))) OR (school NEAR/1 (absenteeism OR phobia* OR distress OR absence* OR attendance OR non-attendance OR nonattendance OR refusal OR anxiet* OR withdrawal* OR exclusion*)) OR (school AND (drop-out* OR dropout* OR "dropping out" OR "dropped out" OR truant* OR truancy OR truanting)) OR ((school OR class OR classes) NEAR/1 (cut OR cutting OR skip OR skipping))) OR abstract(((school* OR education* OR class OR classes OR student* OR pupil*) NEAR/5 (absent* OR avoid* OR withdraw* OR attend* OR refuse OR refusing OR refuses OR reluctant OR drop-out* OR dropout* OR "dropping out" OR "dropped out"))) OR (school NEAR/1 (absenteeism OR phobia* OR distress OR absence* OR attendance OR non-attendance OR nonattendance OR refusal OR anxiet* OR withdrawal* OR exclusion*)) OR (school AND (drop-out* OR dropout* OR "dropping out" OR "dropped out" OR truant* OR truancy OR truanting)) OR ((school OR class OR classes) NEAR/1 (cut OR cutting OR skip OR skipping))) AND pd(>20200101))) AND ((MAINSUBJECT.EXACT("Literature Reviews") AND pd(>20200101)) OR (title((systematic* NEAR/1 (review* OR search*)) OR meta-analys* OR metaanalys* OR meta-regression* OR meta-review* OR "narrative review" OR "narrative synthesis" OR "qualitative synthesis" OR "qualitative review" OR (evidence NEAR/1 synthesi*) OR (review AND (synthesis OR synthesized OR synthesizing OR synthesised OR synthesising)) OR "meta synthesis" OR "meta ethnography") OR abstract((systematic* NEAR/1 (review* OR search*)) OR meta-analys* OR metaanalys* OR meta-regression* OR meta-review* OR "narrative review" OR "narrative synthesis" OR "qualitative synthesis" OR "qualitative review" OR (evidence NEAR/1 synthesi*) OR (review AND (synthesis OR synthesized OR synthesizing OR synthesised OR synthesising)) OR "meta synthesis" OR "meta ethnography") AND pd(>20200101)))) :159

Database: APA PsycInfo <1806 to October 2025 Week 3>

Search Strategy:

- 1 exp school attendance/ or school phobia/ (4542)
- 2 ((school adj (attendance or non-attendance or nonattendance)) or (drop* out* or dropout* or truant* or truancy or truanting or ((school or class or classes) adj1 (cut or cutting or skip or skipping)))) .ti. [tittel] (4111)
- 3 (((school* or education* or class or classes or student* or pupil*) adj5 (absent* or avoid* or withdraw* or attend* or nonattend* or refuse or refusing or refuses or reluctant or drop* out* or dropout*)) or (school adj1 (absenteeism or phobia* or distress or absence* or attendance or non-attendance or nonattendance or refusal or anxiet* or withdrawal* or exclusion*)) or (school and (drop* out* or dropout* or truant* or truancy or truanting)) or ((school or class or classes) adj1 (cut or cutting or skip or skipping))) .tw. [tittel, sammendrag] (45771)
- 4 or/1-3 (49049)
- 5 ((systematic* adj2 (review* or search*)) or meta-analys* or metaanalys* or meta-regression* or meta-review* or "narrative review" or "narrative synthesis" or "qualitative

review" or (evidence* adj2 synth*) or (review and (synthesis or synthesized or synthesizing or synthesised or synthesising)) or "meta synthesis" or "meta ethnography").tw. or ("0830" or "1200").md. or "Systematic Review"/ or Meta Analysis/ or "literature review"/ (156053)

6 4 and 5 (700)

7 limit 4 to "reviews (maximizes specificity)" (847)

8 6 or 7 (1168)

9 limit 8 to yr="2020 -Current" (371)

Database: Ovid MEDLINE(R) ALL <1946 to October 29, 2025>

Search Strategy:

1 (Students/ and Absenteeism/) or Student Dropouts/ (2346)

2 ((school adj (attendance or non-attendance or nonattendance)) or (drop* out* or dropout* or truant* or truancy or truanting or ((school or class or classes) adj1 (cut or cutting or skip or skipping))))).ti. [tittel] (3476)

3 (((school* or education* or class or classes or student* or pupil*) adj5 (absent* or avoid* or withdraw* or attend* or nonattend* or refuse or refusing or refuses or reluctant or drop* out* or dropout*)) or (school adj1 (absenteeism or phobia* or distress or absence* or attendance or non-attendance or nonattendance or refusal or anxiet* or withdrawal* or exclusion*)) or (school and (drop* out* or dropout* or truant* or truancy or truanting)) or ((school or class or classes) adj1 (cut or cutting or skip or skipping))).tw. [tittel, sammendrag] (38792)

4 or/1-3 (43151)

5 ((systematic* adj2 (review* or search*)) or meta-analys* or metaanalys* or meta-regression* or meta-review* or "narrative review" or "narrative synthesis" or "qualitative review" or (evidence* adj2 synth*) or (review and (synthesis or synthesized or synthesizing or synthesised or synthesising)) or "meta synthesis" or "meta ethnography").tw. or Meta-Analysis/ or Meta-Analysis as Topic/ or Systematic Reviews as Topic/ or Systematic Review.pt. (761903)

6 4 and 5 (995)

7 limit 4 to "reviews (maximizes specificity)" (828)

8 6 or 7 (1061)

9 limit 8 to yr="2020 -Current" (541)

Database: Embase <1974 to 2025 October 28>

Search Strategy:

1 exp school attendance/ or school phobia/ (4596)

2 ((school adj (attendance or non-attendance or nonattendance)) or (drop* out* or dropout* or truant* or truancy or truanting or ((school or class or classes) adj1 (cut or cutting or skip or skipping))))).ti. [tittel] (3982)

3 (((school* or education* or class or classes or student* or pupil*) adj5 (absent* or avoid* or withdraw* or attend* or nonattend* or refuse or refusing or refuses or reluctant or drop* out* or dropout*)) or (school adj1 (absenteeism or phobia* or distress or absence* or attendance or non-attendance or nonattendance or refusal or anxiet* or withdrawal* or exclusion*)) or (school and (drop* out* or dropout* or truant*

or truancy or truanting)) or ((school or class or classes) adj1 (cut or cutting or skip or skipping)).tw. [tittel, sammendrag] (53583)

4 or/1-3 (58846)

5 ((systematic* adj2 (review* or search*)) or meta-analys* or metaanalys* or meta-regression* or meta-review* or "narrative review" or "narrative synthesis" or "qualitative review" or (evidence* adj2 synth*) or (review and (synthesis or synthesized or synthesizing or synthesised or synthesising)) or "meta synthesis" or "meta ethnography").tw. or Meta-Analysis/ or "meta analysis (topic)"/ or umbrella review/ or Systematic Review/ or "systematic review (topic)"/ (1067268)

6 4 and 5 (1485)

7 limit 4 to "reviews (maximizes specificity)" (939)

8 6 or 7 (1485)

9 limit 8 to yr="2020 -Current" (740)

10 limit 9 to embase (410)

Database: Web of Science (SCI-EXPANDED, SSCI), 2020-01-01 – 2025-10-30

2025-10-30

((school* OR education* OR class OR classes OR student* OR pupil*) NEAR/5 (absent* OR avoid* OR withdraw* OR attend* OR refuse OR refusing OR refuses OR reluctant OR drop-out* OR dropout* OR "dropping out" OR "dropped out")) OR (school NEAR/1 (absenteeism OR phobia* OR distress OR absence* OR attendance OR non-attendance OR nonattendance OR refusal OR anxiet* OR withdrawal* OR exclusion*)) OR (school AND (drop-out* OR dropout* OR "dropping out" OR "dropped out" OR truant* OR truancy OR truanting)) OR ((school OR class OR classes) NEAR/1 (cut OR cutting OR skip OR skipping)) (Topic) AND ((systematic*) NEAR/1 (review* OR search*)) OR meta-analys* OR metaanalys* OR meta-regression* OR meta-review* OR "narrative review" OR "narrative synthesis" OR "qualitative synthesis" OR "qualitative review" OR (evidence NEAR/1 synthesi*) OR (review and (synthesis OR synthesized OR synthesizing OR synthesised OR synthesising)) OR "meta synthesis" OR "meta ethnography" (Topic) : 879

Database: Epistemonikos

2025-10-30

(school* OR education* OR class OR classes OR student* OR pupil*) AND (absent* OR avoid* OR withdraw* OR attend* OR refuse OR refusing OR refuses OR reluctant OR drop-out* OR dropout* OR "dropping out" OR "dropped out")) OR (school AND (absenteeism OR phobia* OR distress OR absence* OR attendance OR non-attendance OR nonattendance OR refusal OR anxiet* OR withdrawal* OR exclusion*)) OR (school AND (drop-out* OR dropout* OR "dropping out" OR "dropped out" OR truant* OR truancy OR truanting)) OR ((school OR class OR classes) AND (cut OR cutting OR skip OR skipping))

282 bs, 2396 sr

Database: Cochrane Database of Systematic Reviews

2025-10-28

- #1 MeSH descriptor: [Student Dropouts] explode all trees 58
- #2 MeSH descriptor: [Students] explode all trees 8997
- #3 MeSH descriptor: [Absenteeism] this term only 626
- #4 #2 and #337
- #5 #1 OR #4 with Cochrane Library publication date Between Jan 2020 and Oct 2025, in Cochrane Reviews 0

Database: Campbell Library

2025-10-28

Reviews – Campbell Collaboration Education : 52

Søk etter primærstudier

Database: APA PsycInfo <1806 to November 2025 Week 2>

Search Strategy:

- 1 exp school attendance/ or school phobia/ (4546)
- 2 ((school adj (attendance or non-attendance or nonattendance)) or (drop* out* or dropout* or truant* or truancy or truanting or ((school or class or classes) adj1 (cut or cutting or skip or skipping))))).ti. [tittel] (4117)
- 3 (((school* or education* or class or classes or student* or pupil*) adj5 (absent* or avoid* or withdraw* or attend* or nonattend* or refusal or refuse or refusing or refuses or reluctant or drop* out* or dropout*)) or (school adj1 (absenteeism or phobia* or distress or absence* or attendance or non-attendance or nonattendance or refusal or anxiet* or withdrawal* or exclusion*)) or (school and (drop* out* or dropout* or truant* or truancy or truanting)) or ((school or class or classes) adj1 (cut or cutting or skip or skipping))))).tw. (46009)
- 4 or/1-3 (48602)
- 5 competence/ or professional competence/ or competenc*.ti,ab,id. or ((skill or skills or qualities or qualification* or knowledge or mindset or approach* or perspectiv* or attitude* or orientation) adj5 (staff or workforce or "human resources" or personnel or employee* or teacher*)).ti,ab,id. (172977)
- 6 4 and 5 (2941)
- 7 limit 6 to yr="2015 -Current" (1363)

Database: Ovid MEDLINE(R) ALL <1946 to November 21, 2025>

Search Strategy:

- 1 (Students/ and Absenteeism/) or Student Dropouts/ (2353)
- 2 ((school adj (attendance or non-attendance or nonattendance)) or (drop* out* or dropout* or truant* or truancy or truanting or ((school or class or classes) adj1 (cut or cutting or skip or skipping))))).ti. [tittel] (3493)

3 (((school* or education* or class or classes or student* or pupil*) adj5 (absent* or avoid* or withdraw* or attend* or nonattend* or refusal or refuse or refusing or refuses or reluctant or drop* out* or dropout*)) or (school adj1 (absenteeism or phobia* or distress or absence* or attendance or non-attendance or nonattendance or refusal or anxiet* or withdrawal* or exclusion*)) or (school and (drop* out* or dropout* or truant* or truancy)) or ((school or class or classes) adj1 (cut or cutting or skip or skipping))).tw. [tittel, sammendrag] (39144)

4 or/1-3 (43221)

5 knowledge/ or Attitude/ or (competenc* or ((skill or skills or qualities or qualification* or knowledge or mindset or approach* or perspectiv* or attitude* or orientation) adj5 (staff or workforce or "human resources" or personnel or employee* or teacher*))).ti,ab,kf. (228898)

6 4 and 5 (2182)

7 limit 6 to yr="2015 -Current" (1182)

Database: Embase <1974 to 2025 November 20>

Search Strategy:

1 exp school attendance/ or school phobia/ (4650)

2 ((school adj (attendance or non-attendance or nonattendance)) or (drop* out* or dropout* or truant* or truancy or truanting or ((school or class or classes) adj1 (cut or cutting or skip or skipping))).ti. [tittel] (4000)

3 (((school* or education* or class or classes or student* or pupil*) adj5 (absent* or avoid* or withdraw* or attend* or nonattend* or refuse or refusing or refuses or reluctant or drop* out* or dropout*)) or (school adj1 (absenteeism or phobia* or distress or absence* or attendance or non-attendance or nonattendance or refusal or refusal or anxiet* or withdrawal* or exclusion*)) or (school and (drop* out* or dropout* or truant* or truancy or truanting)) or ((school or class or classes) adj1 (cut or cutting or skip or skipping))).tw. [tittel, sammendrag] (53868)

4 or/1-3 (58719)

5 competence/ or professional competence/ or teacher attitude/ or attitude/ or (competenc* or ((skill or skills or qualities or qualification* or knowledge or mindset or approach* or perspectiv* or attitude* or orientation) adj5 (staff or workforce or "human resources" or personnel or employee* or teacher*))).ti,ab,kf. (320538)

6 4 and 5 (3356)

7 limit 6 to yr="2015 -Current" (1906)

8 limit 7 to embase (682)

Web of Science

2025-11-25

(TS=(((school* OR education* OR class OR classes OR student* OR pupil*) NEAR/5 (absent* OR avoid* OR withdraw* OR attend* OR refusal OR refuse OR refusing OR refuses OR reluctant OR drop-out* OR "dropout*" OR "dropping out" OR "dropped out")) OR (school NEAR/1 (absenteeism OR phobia* OR distress OR absence* OR attendance OR non-attendance OR nonattendance OR refusal OR anxiet* OR withdrawal* OR exclusion*)) OR (school AND (drop-out* OR dropout* OR "dropping

out" OR "dropped out" OR truant* OR truancy)) OR ((school OR class OR classes) NEAR/1 (cut OR cutting OR skip OR skipping)))) AND (TS=(competenc* OR ((skill OR skills OR qualities OR qualification* OR knowledge OR mindset OR approach* OR perspectiv* OR attitude* OR orientation) NEAR/5 (staff OR workforce OR "human resources" OR personnel OR employee* OR teacher*))))

Limits: 2015-2025

Hits: 3475

Sociological Abstracts

2025-11-23

(((((MAINSUBJECT.EXACT("Attendance") OR MAINSUBJECT.EXACT("Dropouts") OR MAINSUBJECT.EXACT("Truancy")) OR (((school* OR education* OR class OR classes OR student* OR pupil*) NEAR/5 (absent* OR avoid* OR withdraw* OR attend* OR refusal OR refuse OR refusing OR refuses OR reluctant OR drop-out* OR dropout* OR "dropping out" OR "dropped out")) OR (school NEAR/1 (absenteeism OR phobia* OR distress OR absence* OR attendance OR non-attendance OR nonattendance OR refusal OR anxiet* OR withdrawal* OR exclusion*)) OR (school AND (drop-out* OR dropout* OR "dropping out" OR "dropped out" OR truant* OR truancy OR truanting)) OR ((school OR class OR classes) NEAR/1 (cut OR cutting OR skip OR skipping)))))) AND pd(>20150101)) AND ((MAINSUBJECT.EXACT("Competence") OR ((competenc* OR skill OR skills OR qualification* OR knowledge OR mindset OR attitude*) NEAR/5 (staff OR workforce OR "human resources" OR personnel OR employee* OR teacher*))) AND pd(>20150101))

Hits: 5762

ERIC

2025-11-23

(MAINSUBJECT.EXACT("Attendance") OR MAINSUBJECT.EXACT("Dropouts") OR MAINSUBJECT.EXACT("Truancy") OR ((school* OR education* OR class OR classes OR student* OR pupil*) NEAR/5 (absent* OR avoid* OR withdraw* OR attend* OR refusal OR refuse OR refusing OR refuses OR reluctant OR drop-out* OR dropout* OR "dropping out" OR "dropped out")) OR (school NEAR/1 (absenteeism OR phobia* OR distress OR absence* OR attendance OR non-attendance OR nonattendance OR refusal OR anxiet* OR withdrawal* OR exclusion*)) OR (school AND (drop-out* OR dropout* OR "dropping out" OR "dropped out" OR truant* OR truancy OR truanting)) OR ((school OR class OR classes) NEAR/1 (cut OR cutting OR skip OR skipping)) AND pd(>20150101)) AND (MAINSUBJECT.EXACT("Competence") OR MAINSUBJECT.EXACT.EXPLODE("Teacher Attitudes") OR ((competenc* OR skill OR skills OR qualification* OR knowledge OR mindset OR attitude*) NEAR/5 (staff OR workforce OR "human resources" OR personnel OR employee* OR teacher*)) AND pd(>20150101))

Hits: 2031

Vedlegg 2: Bruk av kunstig intelligens

Vi brukte kunstig intelligens (KI) for å hjelpe oss med å utføre flere av trinnene i denne oppsummeringen mer effektivt. Dette vedlegget beskriver *hvordan* vi brukte KI. I beskrivelsen benytter vi enkelte engelske begreper grunnet mangel på norske begrepsoversettelser innenfor KI-feltet. Vi gir også en forklaring av begrepene vi har brukt for de ulike KI-funksjonene som vi benyttet i denne studien.

Vurdering av referanser for inklusjon

Tabell: *Beskrivelse av maskinlæringsprosedyre i screeningprosessen*

	Beskrivelse av fremgangsmåte
Steg 1	Etter at forskerne var samstemte om inklusjonskriteriene og for raskere å identifisere referanser som oppfylte inklusjonskriteriene, benyttet vi « <i>priority screening</i> » i arbeidet med å vurdere titler og sammendrag.
Steg 2	1621 referanser ble vurdert av to forskere uavhengig av hverandre, hvorpå vi gikk over til enkeltvurdering da andelen relevante studier som ble presentert av verktøyet gikk betraktelig ned.
Steg 3	Deretter enkeltvurderte vi 153 referanser før vi stoppet å screene.
Steg 4	Vi avsluttet screeningen etter å ha vurdert ca. 16 % av det totale antallet referanser identifisert i litteratursøkene. Screening ble avsluttet etter en samlet vurdering av omfang og informasjonsverdi i materialet. Det var på dette tidspunktet identifisert et betydelig antall relevante studier, og videre inkludering ble ikke vurdert å tilføre nye kompetanseområder eller vesentlig ny innsikt. Avgrensningen var også nødvendig for å sikre fremdrift og ferdigstilling av studien innen tilgjengelig tidsramme. Dette resulterte i ytterligere 11996 referanser ekskludert uten manuell gjennomgang.

Utarbeidelse av oppsummeringen

Vi benyttet OpenAIs ChatGPT versjon GPT-5.2-turbo [66], i følgende deler av oppsummeringsarbeidet: Sammendrag, oppsummering av hver enkelt studie og oppsummering på tvers av studier. Bruken av ChatGPT fant sted i januar-mars 2026.

All KI-data ble gjennomgått og kvalitetssikret. Dette ble gjort for å sikre at informasjonen som ble brukt i denne oppsummeringen var pålitelig og i tråd med det opprinnelige kildematerialet.

Ordforklaringer

Algoritme kan forklares som en fullstendig, nøyaktig og trinnvis beskrivelse av en prosedyre for fremgangsmåten for å løse et problem [67].

Maskinlæring er en undergrein av kunstig intelligens hvor man bruker statistiske metoder for å la datamaskiner finne mønstre i store datamengder og gjøre prediksjoner for nye data den ikke har sett før [68]. Enkelt sagt betyr maskinlæring at vi tar i bruk algoritmer som gjør at datamaskinen er i stand å lære fra og utvikle sin beslutningsstøtte basert på dataene vi gir den.

Priority screening er en rangeringsalgoritme i programvaren EPPI-Reviewer [23] som læres opp av forskernes avgjørelser om inklusjon og eksklusjon av referanser på tittel- og sammendragnivå. Rangeringsalgoritmer er algoritmer som er trent til å gjenkjenne relevante data og til å presentere dataene etter relevans. Referanser som algoritmen anser som mer relevante basert på forskernes avgjørelser om inklusjon blir skjøvet frem i «køen». På denne måten får vi raskere overblikk over hvor mange referanser som muligens treffer inklusjonskriteriene enn om vi skulle lest referansene i tilfeldig rekkefølge.

Vedlegg 3: Studienes metodiske kvalitet

Tabell: Vurdering av metodiske begrensinger i de systematiske oversiktene

Referanse	Spm.1	Spm.2	Spm.3	Spm.4	Spm.5	Spm.6	Spm.7	Spm.8	Spm.9	Spm.10	Spm.11	Totalvurdering
Alaimo (2025)	Delvis	Delvis	Delvis	Ja	Ja	Nei	Delvis	Ja	Delvis	Ja	Ja	Middels
Boaler (2023)	Ja	Ja	Delvis	Ja	Ja	Uklart	Uklart	Delvis	Nei	Nei	Delvis	Lav
Corcoran (2023)	Ja	Ja	Delvis	Ja	Ja	Uklart	Delvis	Ja	Delvis	Ja	Ja	Middels
Hejl (2024)	Ja	Ja	Delvis	Ja	Ja	Uklart	Ja	Ja	Delvis	Ja	Ja	Middels
Sasso (2024)	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Delvis	Delvis	Delvis	Ja	Ja	Middels

Spm.1: Er reviewspørsmålet klart og eksplisitt formulert?

Spm.2: Er inklusjonskriteriene hensiktsmessige for å besvare reviewspørsmålet?

Spm.3: Er søkestrategien hensiktsmessig?

Spm.4: Er kildene og ressursene som er brukt til å identifisere studier tilstrekkelige?

- Spm.5: Er kriteriene for kvalitetsvurdering av inkluderte studier hensiktsmessige?
Spm.6: Ble kvalitetsvurderingen gjennomført av minst to forskere uavhengig av hverandre?
Spm.7: Var det metoder for å redusere feil i dataekstraksjonen?
Spm.8: Var metodene som ble brukt for å sammenstille studiene hensiktsmessige?
Spm.9: Ble risikoen for publikasjonsbias vurdert?
Spm.10: Var anbefalinger for praksis eller politikk støttet av de rapporterte dataene?
Spm.11: Var anbefalinger for videre forskning hensiktsmessige?

Svaralternativer: Ja, Delvis, Nei, Uklart

Tabell: Vurdering av metodiske begrensinger i de kvalitative primærstudiene

Studie	Spm. 1	Spm.2.	Spm. 3	Spm. 4	Spm.5.	Spm. 6	Spm. 7	Spm. 8	Spm. 9	Spm.10	Spm.11.
Alaimo (2025)	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	ja	Uklart	Ja	Ja	Ja	Høy
Bania (2025)	Uklar	Ja	Ja	Uklar	ja	Uklar	Uklar	Ja	Ja	Ja	Middels
Chian (2024)	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Uklar	Ja	Ja	Ja	Høy
Corcoran (2022)	Ja	Ja	Uklar	Ja	Ja	Nei	Uklar	Uklar	Ja	Ja	Middels
Dinesen (2023)	Uklar	Ja	Ja	Uklar	Ja	Nei	Nei	Ja	Ja	Ja	Middels
Enderle (2024)	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Uklar	Uklar	Ja	Ja	Ja	Middels
Enderle (2025)^a	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Uklar	Ja	Ja	Ja	Ja	Høy
Enderle (2025)^b	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Uklar	Ja	Ja	Ja	Høy
Finning (2018)	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Uklar	Uklar	Ja	Ja	Ja	Middels
Flores (2019)	Ja	Ja	Ja	Ja	Uklar	Nei	Nei	Ja	Nei	Ja	Middels
Gray (2023),	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Høy
Hamadi (2025)	Uklar	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Høy
Hansen (2025)	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Høy
Herlitz (2025)	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Høy
Kardas (2022)	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Høy
Martin (2020)	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Uklar	Uklar	Ja	Ja	Ja	Middels
Mossberg (2025)	Ja	Ja	Ja	Uklar	Uklar	Nei	Nei	Ja	Uklar	Uklar	Middels/lav
Nairz-Wirth	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Uklar	Nei	Ja	Uklar	Ja	Middels/lav
O'Toole (2024)	Ja	Ja	Ja	Uklar	Ja	Uklar	Uklar	Ja	Ja	Ja	Middels
Ottesen (2017)	Ja	Ja	Ja	Uklar	Ja	Ja	Uklar	Ja	Ja	Ja	Middels
Peeters (2025)	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Uklar	Ja	Uklar	Ja	Ja	Middels
Rodríguez-Izquierdo (2022)	Uklar	Ja	Ja	Uklar	Ja	Nei	Nei	Ja	Uklar	Ja	Lav

Sawyer 2023	Ja	Ja	Uklar	Uklar	Ja	Nei	Nei	Ja	Ja	Ja	Middels/lav
Vanneste (2016)	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Nei	Uklar	Ja	Ja	Ja	Middels

1. Er det samsvar mellom uttalt filosofisk perspektiv og forskningsmetodologi?
2. Er det samsvar mellom forskningsmetodologi og forskningsspørsmål/mål?
3. Er det samsvar mellom forskningsmetodologi og metode for datainnsamling?
4. Er det samsvar mellom forskningsmetodologi og representasjon/analyse av data?
5. Er det samsvar mellom forskningsmetodologi og tolkning av resultater?
6. Er forskerens kulturelle/teoretiske posisjon beskrevet?
7. Er forskerens påvirkning på forskningen (og omvendt) adressert?
8. Er deltakerne og deres stemmer adekvat representert?
9. Er etiske forhold ivaretatt og godkjenning dokumentert?
10. Flyter konklusjonene fra analysen/tolkningen av data?
11. Overordnet vurdering: Lav, middels, høy metodisk kvalitet

Svaralternativer: Ja / Nei / Uklart

Tabell: vurderinger av risiko for systematiske skjevheter i de inkluderte kvantitative primærstudiene

Referanse	1	2	3	4	5	6	7	8	Endelig vurdering av metodisk kvalitet
Gottfried (2020)	Ja	Ja	Uklart	Ja	Ja	Ja	Uklart	Ja	Høy/middels
Gottfried (2021)	Ja	Ja	Uklart	Ja	Ja	Ja	Uklart	Ja	Middels
Subedi (2015)	Ja	Ja	Uklart	Ja	Ja	Uklart	Ja	Ja	Middels

Spørsmål for hvert domene:

1. Were the criteria for inclusion in the sample clearly defined?
2. Were the study subjects and the setting described in detail?
3. Was the exposure measured in a valid and reliable way?
4. Were objective, standard criteria used for measurement of the condition?
5. Were confounding factors identified?
6. Were strategies to deal with confounding factors stated?
7. Were the outcomes measured in a valid and reliable way?
8. Was appropriate statistical analysis used?

Svaralternativer: Ja / Nei / Uklart

Tabell: vurderinger av metodiske begrensninger i de inkluderte mixed-metode studiene med MMAT

Spørsmål	Pedditzi (2022)	Sakiz (2017)
S1. Are there clear research questions?	Ja	Ja
S2. Do the collected data allow to address the research questions?	Ja	Ja
1.1. Is the qualitative approach appropriate to answer the research question?	Delvis	Ja
1.2. Are the qualitative data collection methods adequate to address the research question?	Nei	Ja
1.3. Are the findings adequately derived from the data?	Delvis	Delvis
1.4. Is the interpretation of results sufficiently substantiated by data?	Nei	Ja
1.5. Is there coherence between qualitative data sources, collection, analysis and interpretation?	Delvis/nei	Ja

4.1. Is the sampling strategy relevant to address the research question?	Delvis	Delvis
4.2. Is the sample representative of the target population?	Nei	Delvis
4.3. Are the measurements appropriate?	Delvis	Uklart
4.4. Is the risk of nonresponse bias low?	Uklart	Delvis
4.5. Is the statistical analysis appropriate to answer the research question?	Delvis	Delvis
5.1. Is there an adequate rationale for using a mixed methods design to address the research question?	Ja	Ja
5.2. Are the different components of the study effectively integrated to answer the research question?	Nei	Delvis
5.3. Are the outputs of the integration of qualitative and quantitative components adequately interpreted?	Nei	Delvis
5.4. Are divergences and inconsistencies between quantitative and qualitative results adequately addressed?	Nei	Ja
5.5. Do the different components of the study adhere to the quality criteria of each tradition of the methods involved?	Delvis	Delvis
Totalvurdering	Lav	Middels

Svaralternativer: Ja / Nei / Delvis/Uklar

Vedlegg 4: Oversikt over ekskluderte studier etter fulltekstgjennomgang (n=66)

Referanse	Årsak for eksklusjon
Amitay Gila and Rahav Giora; (2021) Being a Meaningful Presence in the World: Applying Successful Agentic Practices among Youth in Distress. <i>Preventing School Failure</i> 65(2), 135-145	Feil populasjon
Anderson Lotta (2020) Schooling for pupils with autism spectrum disorder: Parents' perspectives. <i>Journal of Autism and Developmental Disorders</i> 50(12), 4356-4366	Omhandler ikke kompetanse eller fravær
Baier Franziska and Decker Anna-Theresia; Voss Tamar; Kleickmann Thilo; Klusmann Uta; Kunter Mareike; (2019) What makes a good teacher? The relative importance of mathematics teachers' cognitive ability, personality, knowledge, beliefs, and motivation for instructional quality. <i>British Journal of Educational Psychology</i> 89(4), 767-786	Feil populasjon
Baker-Henningham H and Scott Y; Francis T; Walker S P; (2021) Effects of a Teacher-Training Violence Prevention Program in Jamaican Preschools on Child Behavior, Academic Achievement, and School Attendance in Grade One of Primary School: Follow up of a Cluster Randomized Trial. <i>Frontiers in Psychology</i> 12,	Omhandler ikke kompetanse eller fravær
Bakhshi P and Taff S; Trani J F; (2025) A Child-Centred Care Approach to the Learning Process: Lessons Learned from a Participatory Intervention in Primary Schools in Afghanistan and Pakistan. <i>Journal of Human Development and Capabilities</i> 26(2), 306-315	Feil populasjon
Berz K and Rhine T; Pomerantz W J; Zhang Y; Loftus K; Lyons S; Logan K; (2022) An intervention to improve knowledge and increase comfort of concussion management among school medical staff. <i>Nurse Education Today</i> 109,	Feil populasjon
Bowen F and Gentle-Genitty C; Siegler J; Jackson M; (2022) Revealing underlying factors of absenteeism: A machine learning approach. <i>Frontiers in Psychology</i> 13,	Omhandler ikke kompetanse eller fravær
Can Sendil (2015) Pre-Service Science Teachers' Reflective Thinking Skills toward Problem Solving. <i>Educational Research and Reviews</i> 10(10), 1449-1457	Feil populasjon

Chen Chien-Chih (2024) Practice of leadership competencies by a principal: Case study of a public experimental school in Taiwan. <i>Asia Pacific Education Review</i> 25(1), 159-170	Feil populasjon
Cojocaru S and Costache L; (2015) School orientation for Parental Education Programmes. Parental Education as a Perpetual Strategy for Improving School Attendance. In: Central and Eastern European Lumen Conference on New Approaches in Social and Humanistic Sciences, Chisinau, MOLDOVA. , p143-146	Omhandler ikke kompetanse eller fravær
Cook Philip J and Dodge Kenneth A; Gifford Elizabeth J; Schulting Amy B; (2017) A New Program to Prevent Primary School Absenteeism: Results of a Pilot Study in Five Schools. <i>Children and Youth Services Review</i> 82, 262-270	Omhandler ikke kompetanse eller fravær
Cunningham Amethyst and Harvey Kate; Waite Polly; (2022) School staffs' experiences of supporting children with school attendance difficulties in primary school: a qualitative study. <i>Emotional and Behavioural Difficulties</i> 27(1), 72-87	Omhandler ikke kompetanse eller fravær
Damyantov K ; (2023) The place of social pedagogue in the prevention of dropping out of school education. <i>Pedagogika-Pedagogy</i> 95(1), 76-85	Feil språk
Dougherty Danielle and Sharkey Jill; (2017) Reconnecting Youth: Promoting emotional competence and social support to improve academic achievement. <i>Children and Youth Services Review</i> 74, 28-34	Omhandler ikke kompetanse eller fravær
Ekstrand Britten (2015) What it takes to keep children in school: A research review. <i>Educational Review</i> 67(4), 459-482	Feil studiedesign
Esumi Shuko and Tamura Norihisa; Ono Masahiko; (2025) Long-term outcomes of support systems for non-attending students: Propensity score-matched comparison of adaptation assistance classes and comprehensive support in Japan. <i>International Journal of School & Educational Psychology</i> 13(2), 76-88	Omhandler ikke kompetanse eller fravær
Fernandes Claudi-Santi F and Kanno Snehya; Tyra M Pendergrass Boomer; Hieftje Kimberly D; Fiellin Lynn E; (2024) Systematic Review of Interventions with Some School Involvement for School Refusal in High School–Age Adolescents. <i>Children & Schools</i> 46(2), 85-95	Feil populasjon
Finning Katie and Waite Polly; Harvey Kate; Moore Darren; Davis Becky; Ford Tamsin; (2020) Secondary School Practitioners' Beliefs about Risk Factors for School Attendance Problems: A Qualitative Study. <i>Emotional & Behavioural Difficulties</i> 25(1), 15-28	Feil studiedesign
Flores Marina Escamilla (2017) Analysis of an alternative high school's graduates and dropouts: A phenomenological study. <i>Dissertation Abstracts International Section A: Humanities and Social Sciences</i> 78(5-A(E)), No Pagination Specified	Feil studiedesign
Frydenlund Jonas Højgaard (2024) "Help Them Follow the Proper Path": A Qualitative Study of the Normative Context of Interventions for Absence from School. <i>International Studies in Sociology of Education</i> 33(4), 494-511	Feil studiedesign

Gaylor Erika and Garcia Elisa; Wei Xin; Cincebeaux Madeline; (2024) Scaling up Pyramid Model Implementation in Preschool and Kindergarten Classrooms: Evaluation Report. SRI Project Number: 100075. : ,	Feil studiedesign
Gershenson S (2016) Linking Teacher Quality, Student Attendance, and Student Achievement. Education Finance and Policy 11(2), 125-149	Omhandler ikke kompetanse eller fravær
Gil Alfonso J and Antelm-Lanzat Ana Maria; Cacheiro-Gonzalez Maria Luz; Perez-Navio Eufrasio; (2019) School dropout factors: A teacher and school manager perspective. Educational Studies 45(6), 756-770	Omhandler ikke kompetanse eller fravær
Gini G and Angelini F; Pozzoli T; (2024) Unfair teachers, unhappy students: longitudinal associations of perceived teacher relational unfairness with adolescent peer aggression and school satisfaction. Frontiers in Psychology 15,	Feil populasjon
Graczyk P A and Kearney C A; (2024) Roadmap for implementing a multi-tiered system of supports framework to improve school attendance. Current Psychology 43(17), 15286-15307	Feil studiedesign
Habib Fairuz Anjum Binte (2024) UNRAVELING THE CRUCIAL REASONS FOR PRIMARY SCHOOL ABSENTEEISM: PARENTAL INSIGHTS. International Online Journal of Primary Education 13(4), 251-264	Feil studiedesign
Hamadi Selina E and Furenes May I; Havik Trude; (2024) A Systematic Scoping Review on Research Focusing on Professionals' Attitudes toward School Attendance Problems. Education Sciences 14(1),	Feil studiedesign
Hanno E C and Gonzalez K E; (2020) The Effects of Teacher Professional Development on Children's Attendance in Preschool. Journal of Research on Educational Effectiveness 13(1), 3-28	Feil populasjon
Havik T and Ingul J M; (2022) Remote Education/Homeschooling During the COVID-19 Pandemic, School Attendance Problems, and School Return-Teachers' Experiences and Reflections. Frontiers in Education 7,	Feil studiedesign
Hen Meirav (2022) Mothers' and Teachers' Experience of School Re-Entry after a Child's Prolonged Absence Due to Severe Illness. Psychology in the Schools 59(6), 1122-1134	Feil studiedesign
Hunt Ashley and Henschel Molly; (2024) Breathe For Change & K-12 Student Attendance and Chronic Absenteeism (2023-24). Study Type: ESSA Level II. : ,	Feil studiedesign
Iacobescu N and Sava S; Lustrea A; (2024) Teachers' perspectives and approaches on the transition to high school. Studies in the Education of Adults-Niace 56(2), 191-208	Omhandler ikke kompetanse eller fravær
Johnson A and Murray E; Schenke K C; Stephens-Lewis D; (2025) Efficacy and acceptability of autism training for staff employed in mainstream education: A systematic review and thematic synthesis. 128,	Feil populasjon

Karel Evelyne and Defourny Cynthia; Keppens Gil; Graczyk Patricia A; Sauter Floor; Heyne David; (2025) School-based support for emotion-related attendance challenges: effectiveness of @School when implemented with neurodiverse adolescents, their parents, and school staff. <i>Frontiers in psychology</i> 16(NA), 1613712-NA	Omhandler ikke kompetanse eller fravær
Karlberg Martin and Klang Nina; Andersson Filip; Hancock Kirsten; Ferrer-Wreder Laura; Kearney Christopher; Galanti Maria Rosaria; (2022) The Importance of School Pedagogical and Social Climate to Students' Unauthorized Absenteeism -- A Multilevel Study of 101 Swedish Schools. <i>Scandinavian Journal of Educational Research</i> 66(1), 88-104	Omhandler ikke kompetanse eller fravær
Kearney Christopher A (2022) Functional impairment guidelines for school attendance problems in youth: Recommendations for caseness in the modern era. <i>Professional Psychology: Research and Practice</i> 53(3), 295-303	Feil studiedesign
Kearney Christopher A and Benoit Laelia; (2022) Child and adolescent psychiatry and underrepresented youth with school attendance problems: Integration with systems of care, advocacy, and future directions. <i>Journal of the American Academy of Child & Adolescent Psychiatry</i> 61(10), 1208-1210	Feil studiedesign
Koc Muharrem and Zorbaz Osman; Demirtas-Zorbaz Selen; (2020) Has the ship sailed? The causes and consequences of school dropout from an ecological viewpoint. <i>Social Psychology of Education: An International Journal</i> 23(5), 1149-1171	Omhandler ikke kompetanse eller fravær
Kosir Suzana and Aslan Mehmet; Lakshminarayanan Radhika; (2023) Application of school attachment factors as a strategy against school dropout: A case study of public school students in Albania. <i>Children and Youth Services Review</i> 152, 1-9	Omhandler ikke kompetanse eller fravær
Kreitz-Sandberg Susanne and Enderle Chiara; Isaksson Joakim; Fredriksson Ulf; Backlund Åsa; (2025) Comparing school attendance problems in the wake of the COVID-19 pandemic: listening to school personnel in Sweden and Germany. <i>Scandinavian Journal of Educational Research</i> NA(NA), 1-19	Omhandler ikke kompetanse eller fravær
Kundu A and Bej T; (2025) Behind the empty desks: Teachers' insights into student absenteeism in India. <i>Power and Education</i> ,	Omhandler ikke kompetanse eller fravær
Leclerc Danielle and Potvin Pierre; Masse Line; (2016) Graduation or drop-out? How teachers' perceptions of the type of student, the expected path and the attitude in kindergarten, first grade and second grade are related to students' qualifications at the end of high school. <i>Revue de Psychoeducation</i> 45(1), 113-130	Feil studiedesign
Limone P and Toto G A; (2022) Psychological Strategies and Protocols for Promoting School Well-Being: A Systematic Review. <i>Frontiers in Psychology</i> 13, 914063	Omhandler ikke kompetanse eller fravær
Loureiro Armando and de Oliveira Rodrigues Marta; (2024) Student Grouping: Investigating a Socio-Educational Practice in a Public School in Portugal. <i>Social Sciences</i> 13(3), 141	Feil studiedesign
Martin Robin and Benoit Jean Pierre; Moro Marie Rose; Benoit Laelia; (2020) A qualitative study of misconceptions among school	Duplikat

personnel about absenteeism of children from immigrant families. <i>Frontiers in Psychiatry</i> Vol 11 2020 and ArtID 202 11,	
McGinnis Sierra (2024) Leadership styles and competencies of Kentucky school principals: Transformational, transactional, and laissez-faire leadership. <i>Dissertation Abstracts International Section A: Humanities and Social Sciences</i> 85(9-A), No Pagination Specified	Omhandler ikke kompetanse eller fravær
Meihami Hussein (2023) TPSOL Teachers' Beliefs about Providing Corrective Feedback on Learners' Writing Performance: A Transcendental Phenomenology. <i>The Qualitative Report</i> 28(5), 1250-1267	Feil populasjon
Melvin Glenn and McKay-Brown Lisa; Heyne David; Cameron Lauren; (2025) Interventions to Promote School Attendance and Address Student Absence. <i>Rapid Literature Review</i> . Australian Education Research Organisation Limited ,	Feil studiedesign
Moreno Torres and Mary A; Ortiz Ortiz; Yamil; Gonzalez Gonzalez; Manuel; (2016) Teachers training on neurocognitive processes to adress school dropout associated with academic achievement. <i>Revista Puertorriquena de Psicologia</i> 27(2), 304-318	Feil studiedesign
Mughal Abdul Waheed and Aldridge Jo; (2017) Head teachers' perspectives on school drop-out in secondary schools in rural Punjab, Pakistan. <i>Educational Studies: Journal of the American Educational Studies Association</i> 53(4), 359-376	Feil studiedesign
Mutlu Sahabettin and Kosan Yavuz; (2025) School refusal behaviors in preschool students: Insights from parents, teachers, and school counselors. <i>School Mental Health: A Multidisciplinary Research and Practice Journal</i> , No Pagination Specified	Feil populasjon
Kina D and Ozdemir N K; Need for Social Emotional Learning (SEL) Skills for Development of School Engagement: A Qualitative Study on the Turkish Context. <i>Journal of Education-Us</i> 206(1), 84-97	Omhandler ikke kompetanse eller fravær
Onslow Jayne and Cartmell Hannah; (2025) Understanding the parental experience of emotional barriers to school attendance: A systematic literature review. <i>Educational Psychology in Practice</i> 41(2), 248-268	Feil populasjon
Perez-Marco Maria and Gonzalvez Carolina; Fuster Andrea; Vicent Maria; (2025) A systematic review of intervention programs for school attendance problems. <i>Children and Youth Services Review</i> 169, 1-8	Omhandler ikke kompetanse eller fravær
Rankine Jacquelin and Goldberg Lauren; Miller Elizabeth; Kelley Lori; Ray Kristin N; (2023) School Nurse Perspectives on Addressing Chronic Absenteeism. <i>Journal of School Nursing</i> 39(6), 496-505	Feil studiedesign
Richards Anna and Clark-Howard Kayleen; (2023) What Are the Reasons for Absenteeism in Secondary Education in New Zealand/Aotearoa? A Systematic Review of the Qualitative Literature Using Student Voice Research. <i>Kairaranga</i> 24(2), 73-94	Omhandler ikke kompetanse eller fravær
Rosanbalm Katie and DeKonty Elizabeth; Fleming Sheronda; (2020) North Carolina resilience and learning project. In: , editors. <i>Alleviating the educational impact of adverse childhood</i>	Feil studiedesign

experiences: School-university-community collaboration. Waxhaw, NC: Information Age Publishing, Inc ; US, p1-37	
Shiu Shiona (2018) Achieving equity in educational outcomes for students with chronic illness. Dissertation Abstracts International Section C: Worldwide 75(1-C), No Pagination Specified	Omhandler ikke kompetanse eller fravær
Smith T and Preston C; Haynes K; Booker L N; (2015) Understanding Differences in Instructional Quality Between High and Lower Value-Added Schools in a Large Urban District. Teachers College Record 117(11),	Omhandler ikke kompetanse eller fravær
Tan K and White J; Shin O; Kim S; Le M D. H; (2022) Teacher-student ratings of social, emotional, behavioural needs among high school freshmen students. Educational Studies 48(3), 378-396	Omhandler ikke kompetanse eller fravær
Tomlinson Carla and Bond Caroline; Hebron Judith; (2022) The Mainstream School Experiences of Adolescent Autistic Girls. European Journal of Special Needs Education 37(2), 323-339	Feil populasjon
Ulas S and Seçer I; (2024) A systematic review of school refusal. Current Psychology 43(21), 19407-19422	Feil studiedesign
Van Den Berghe Lana and Vandeveld Stijn; De Pauw Sarah S; (2022) School dropout as the result of a complex interplay between individual and environmental factors: A study on the perspectives of support workers. Teachers and Teaching: Theory and Practice 28(5), 603-617	Omhandler ikke kompetanse eller fravær
Varol Y Z and Weiher G M; Wenzel S F. C; Horz H; (2024) Practicum in teacher education: the role of psychological detachment and supervisors' feedback and reflection in student teachers' well-being. European Journal of Teacher Education 47(5), 933-950	Feil populasjon
Vázquez David J (2022) Superintendents' Support of Principals' Efforts to Integrate the Culturally Responsive-Sustaining Education (CR-SE) Framework Across Majority-Minority Districts in New York State (NYS)., Sage Graduate School.	Feil populasjon
Ward Sarah and Kelly Catherine; (2024) Exploring the implementation of whole school emotionally based school non-attendance (EBSN) guidance in a secondary school. Educational and Child Psychology 41(1), 111-123	Feil studiedesign

Vedlegg 5: Oversikt over PhD avhandlinger fra USA med aktuell tematikk (n=13)

Altamimi Majed Ibrahim. (2021). School climate aspects and student absence: Understanding the roles of transformational leadership. Dissertation Abstracts International Section A: Humanities and Social Sciences, 82(9-A), pp.No Pagination Specified.

Brown Dominique J. (2024). Reducing Elementary Students' Chronic Absenteeism: A Single Case Study.

Chambers Andria. (2024). A social-emotional learning intervention for dropout prevention. Dissertation Abstracts International Section A: Humanities and Social Sciences, 85(2-A), pp.No Pagination Specified.

Chanakira Vimbainashe Mhiribidi. (2023). The Perceptions of Teachers and Administrators Regarding the Influences Contributing to the High Dropout Rates of English Language Learners.

Corcoran Shannon R. (2024). Extended school non-attendance: Pupil experiences and development of a local authority, multi-agency approach to supporting regular attendance. Dissertation Abstracts International Section A: Humanities and Social Sciences, 85(11-A), pp.No Pagination Specified.

Durborow Angela. (2017). Factors Contributing to the Problem of Student Absenteeism in a Rural School.

Harris Kristi. (2017). How the Accountability Model and Teacher-Student Relationships Impact Drop Out.

Henderson Chet. (2025). Teacher mentor perspectives on the Check and Connect mentor program. Dissertation Abstracts International: Section B: The Sciences and Engineering, 86(9-B), pp.No Pagination Specified.

Johnson Holly Nicole Niedermeyer. (2022). Effects of multilevel coaching on teachers' implementation of opportunities to respond and student academic engagement. Dissertation Abstracts International Section A: Humanities and Social Sciences, 83(3-A), pp.No Pagination Specified.

LaPlante Claudia Lisi. (2023). Teachers' Perceptions of Chronically Absent Students, Programs and Interventions: A Mixed Method Study.

Miles Keith Jr. (2018). Staff perceptions of the school bonding strategies employed at a Pennsylvania urban charter high school as part of a federally mandated school turnaround and race to the top grant. Dissertation Abstracts International Section A: Humanities and Social Sciences, 79(8-A(E)), pp.No Pagination Specified.

O'Connell Jean. (2025). Qualitative single case study to explore elementary staff knowledge in identifying students for chronic absenteeism and the interventions used at the elementary school. Dissertation Abstracts International Section A: Humanities and Social Sciences, 87(2-A), pp.No Pagination Specified.

Woullard-Wilder Gloria Genene. (2021). Parents and educators perspectives of chronic absenteeism: Strategies to improve attendance. Dissertation Abstracts International Section A: Humanities and Social Sciences, 82(2-A), pp.No Pagination Specified.

Utgitt av Folkehelseinstituttet
Juni 2026
Postboks 222 Skøyen
NO-0213 Oslo
Telefon: 21 07 70 00

Rapporten kan lastes ned gratis fra www.fhi.no